110 LET VČELAŘSKÉHO SPOLKU V NOVÉM STRAŠECÍ 1906–2016

110 LET VČELAŘSKÉHO SPOLKU V NOVÉM STRAŠECÍ 1906–2016

Český svaz včelařů, z. s.,
základní organizace
Nové Strašecí
2016

OBSAH

Úvodní slovo	5
Historie novostrašeckého včelařského spolku	7
Současnost ve spolku	25
Vzpomínky pamětníků	27
Zakládající členové v roce 1906	39
Přehled funkcionářů 1906–2016	40
Vývoj členské základny a počtu včelstev	43
Seznam členů v lednu 2016	47
Prameny a literatura	50
Seznam zkratek	51

© ČSV ZO Nové Strašecí, 2016
Illustrations © ČSV ZO Nové Strašecí, SOkA Rakovník, SOkA Kladno, Muzeum TGM Rakovník

ISBN 978-80-86772-97-4

Z včelařství naučil jsem se přírodu více znáti a více milovati než z mnoha knih učených.
(J. A. Komenský)

Včely jsou zajímavá kniha. Otevři ji a uvidíš, co všechno se ti postupně bude objevovat.
(Vilém Mrštík)

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení milovníci přírody a milovníci včelaření především,

píši tento příspěvek do našeho almanachu o Vánocích 2015. V poledne před Štědrým večerem jsem se, jako každý rok, šel podívat ke svým včeličkám s gumovou hadičkou v ruce. Jeden její konec opatrně zasunu do česna, druhý přiložím k uchu. Poslouchám, jak včeličky spokojeně tiše bzučí a trpělivě čekají na jaro. Večer při štědrovečerní večeři všichni u stolu vzpomínáme na svoje drahé, přátele a známé. Já myslím i na svoje včely, jak včelí matka po zimním slunovratu začíná klást vajíčka, a zakládá tak novou generaci letních včel. Myslím také na svého dědu z Rynholce, který mě vždy na podzim vodil do včelína, já nesl bandasku s cukerným roztokem a v tichosti jsme dávali cukr včeličkám. Pozoroval jsem je za sklem za posledním rámkem v úlu, mlčelo se při tom, protože ve včelíně musel být absolutní klid. Včely odpočívají, říkal mi děda.
Na nový rok se již těším na první teplý jarní den, kdy budu provádět jarní prohlídku včel a při mém trochu neopatrném vyndání rámku se včelami dostanu první žihadlo. Je to vstříknutí drogy do těla. Mé včely žijí a já s nimi. Další díl dobrodružství začíná…
Je toho mnoho, co by se dalo o včelách napsat. Včelaři je často pozorují celý svůj život, učí se od nich, a přece nikdy nemohou říci, že už o nich vědí úplně všechno. Každou chvíli nás včeličky mohou překvapit něčím novým. I to patří k včelařině a k její kráse.
Před 110 lety naši dědové a pradědové založili v Novém Strašecí včelařský spolek, který žije dodnes. Pokusili jsme se v tomto almanachu popsat dlouhý vývoj tohoto spolku, a přispět tak k historii včelaření na Novostrašecku. Skláním se před prací našich předků v našem spolku a současně děkuji všem, kteří v něm pracují se mnou dnes. Spolek má své podrobné zápisy ze schůzí, založené při vzniku spolku v roce 1906 a pečlivě vedené do roku 1987. Mladší dějiny jsme museli sestavovat především podle vzpomínek nejstarších členů. Pokusíme se znovu obnovit tradici vedení těchto záznamů, protože při listování našimi starými protokoly na nás dýchá ta správná atmosféra a tu nenahradí žádné PC, CD ani jiná dnešní technika.
Současná podoba novostrašeckého včelařského spolku by nebyla v tak dobrém stavu, kdyby ji nepodporovali ti, jimž také záleží na přírodě, v které žijeme v našem regionu. Je to Městský úřad v Novém Strašecí, obecní úřady v Rudě, v Řevničově, v Pochvalově, v Kozojedech, ve Smilovicích, v Kroučové a v Rynholci. Jsou to i některé obchodní společnosti, jako například České lupkové závody, a. s., Nové Strašecí nebo Chmel, spol. s r. o., Pochvalov. Děkujeme.
O včelách se toho dá hodně vyprávět, ale ještě víc než od včelařů se toho můžete dozvědět od včel samotných. Chce se to jen vybavit srdnatostí a srdečností a připustit si myšlenku, že právě vám mohou včeličky něco důležitého povědět a dát. V roce našeho výročí se přijďte podívat na naši výstavu o včelařství do Muzea v Novém Strašecí nebo si přijďte poslechnout zajímavou besedu o včelkách na novostrašecký městský úřad anebo se přijďte prostě jenom podívat k někomu z nás na včelnici nebo do včelína a určitě se zamilujete do těch malých chlupáčů. A potom všem vás bude neodkladně pronásledovat myšlenka opatřit si několik úlů, do těchto úlů usadit včelstva od jiného včelaře a nakonec přijdete na to, že by bylo dobré dát se do našeho spolku. Na shledanou.
Važme si včel, jejich práce a užitku. Dokud jsou tady s námi, je dobře. Až nebude včel, bude zle i s lidmi. Proto je chraňme a pomáhejme jim.

Ing. Jiří Hubka,
předseda ČSV ZO Nové Strašecí

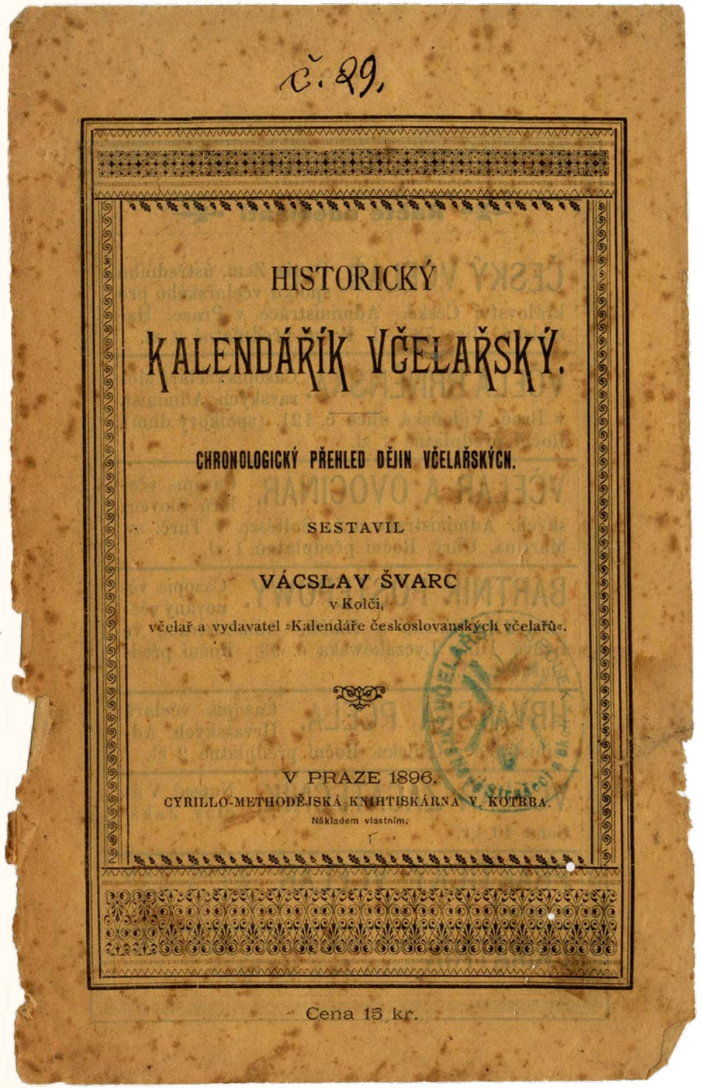
č. 29.

HISTORICKÝ

KALENDÁŘÍK VČELAŘSKÝ.

CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED DĚJIN VČELAŘSKÝCH.

SESTAVIL

VÁCSLAV ŠVARC

v Kolči,

včelař a vydavatel »Kalendáře československých včelařů«.

V PRAZE 1896.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA V. KOTRBA.

Nákladem vlastním.

Cena 15 kr.

Torzo nejstarší dochované publikace z knihovničky novostrašeckého včelařského spolku (SOkA Rakovník)

HISTORIE NOVOSTRAŠECKÉHO VČELAŘSKÉHO SPOLKU

České včelařství s bohatou minulostí se ve druhé polovině 19. století začíná formovat na bázi dobrovolných spolků, jak bylo tehdy obvyklé. Jeho rozvoj podpořily nové technické vynálezy (medomet, mezistěna) i všeobecný zájem o národní hospodářství, úzce spojené se zemědělstvím. První včelařské sdružení u nás vzniká roku 1852 a zakládá jej farář Jan Nepomuk Oettl. Působilo sice na Žatecku a Kadaňsku, tedy v německých oblastech, ale jeho členy byli i čeští včelaři. První český včelařský spolek byl založen roku 1864 v Chrudimi. Následně vznikají spolky v dalších městech a paralelně k nim i společný ústřední včelařský spolek. Ten se začíná utvářet od roku 1871 (ustavující schůze 22. 3. 1872) a nesl název *Včelařský spolek pro Čechy*. Později splynul s významnějším *Zemským ústředním spolkem*, založeným roku 1874 a následně přejmenovaným na *Zemský ústřední spolek včelařský pro Království české v Praze*. Jednotlivé včelařské spolky v regionech začaly přibývat.

V naší tradičně zemědělské oblasti vznikají včelařské spolky také velmi pozvolna od druhé poloviny 19. století. Předtím se zde objevovaly osvícené osobnosti, které se touto problematikou zabývaly samostatně, například zakladatel moderního včelařství kněz Josef Antonín Janiš, jenž působil na přelomu 18. a 19. století na faře ve Slabcích. První sdružené aktivity včelařů zaznamenáme v Kolči u Kladna v letech 1859–1866. Organizoval je místní farář a pozdější známý kladenský duchovní a regionální historik Josef Mottl. V Kolči vznikla i výrobna úlů a včelařských potřeb a odtud také vzešla iniciativa založit první včelařský spolek v regionu, a to ve Slaném roku 1880 *(Včelařský spolek pro okres slánský)*. Je zřejmé, že jeho vznik měl dopady i na Novostrašecko, avšak ještě s příchodem 20. století fungoval včelařský spolek na Slánsku stále pouze v okresním městě, na Rakovnicku jen v Nesuchyni a v Pavlíkově. V roce 1890 byl založen hospodářsko-včelařský spolek v tehdy německých Hořesedlích. Na Kladensku vzniká hned roku 1901 *Spolek včelařský pro okres kladenský se sídlem v Stehelčevsi*. V samotném Rakovníku vznikl spolek v roce 1905 a sdružoval včelaře z tehdejšího okresu rakovnického a křivoklátského.

Není tedy divu, že ve srovnání s ostatními spolky se i na Novostrašecku utvořilo včelařské sdružení relativně později, až roku 1906. I tak se jednalo v rámci širokého regionu o průkopnickou událost. Spolek nemohl pracovat jen pro samotné Nové Strašecí, ale sdružoval včelaře i z okolních obcí, v podstatě z území tehdejšího soudního okresu. Proto hned na první, ustavující schůzi spolku dne **1. dubna 1906** přijalo nové sdružení název *Včelařský spolek pro Nové Strašecí a okolí*. Schůze se konala v hostinci Okresní hospodářské záložny v Novém Strašecí (čp. 201), tedy v budově, která až do roku 1927 stála na místě dnešního městského úřadu. Svolali ji místní včelaři Jan Miláček, Václav Čížek a Václav Žítek a zúčastnilo se jí 24 členů. Schůzi zahájil ve tři hodiny odpoledne zdejší farář František Svatoš, jenž se stal jejím předsedou. Myšlenka na vznik spolku však musela sahat nejméně do roku 1905, neboť na první schůzi již Miláček předložil schválené stanovy od místodržitelství (dne 24. 2. 1906), které poskytl *Zemský ústřední spolek včelařský*. Ten je ke schválení poslal 27. 12. 1905. Miláček připravil také podklady k pojištění včelstev, včelínů a nářadí členů spolku a zajistil odebírání spolkového časopisu *Český včelař*.

František Svatoš byl 1. dubna zvolen i prvním předsedou (starostou) spolku. Je zřejmé, že sdružení se chtělo zaštítit místní osvícenou osobností. Místopředsedou (náměstkem starosty) se stal Václav Žítek. Ustavující schůze také zvolila šest dalších členů prvního výboru a ten ještě

Budova Okresní hospodářské záložny v Novém Strašecí poté, co zde byl založen místní včelařský spolek (foto mezi lety 1908–1921, MNS)

František Svatoš, první předseda spolku (foto 1909, MNS)

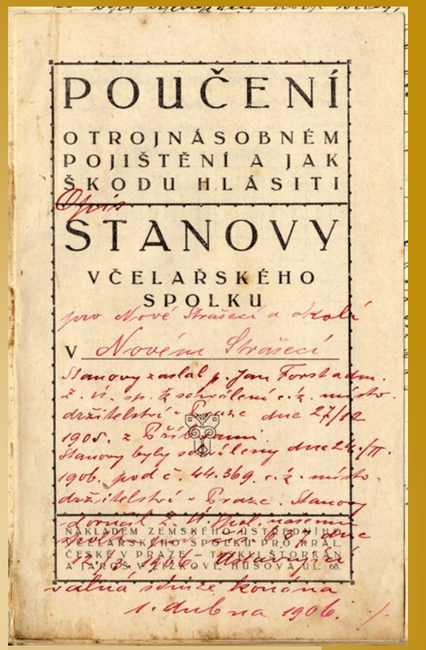

POUČENÍ
O TROJNÁSOBNÉM POJIŠTĚNÍ A JAK ŠKODU HLÁSITI

STANOVY
VČELAŘSKÉHO SPOLKU
pro Nové Strašecí a okolí
V Novém Strašecí

Titulní list prvních stanov spolku se záznamem o jejich schválení (SOkA Rakovník)

Otisk nejstaršího razítka včelařského spolku, které se užívalo v letech 1906–1957 (SOkA Rakovník)

tentýž den zvolil jednatele a pokladníka. Členové výboru pocházeli z různých obcí, které měly ve včelařském spolku své zastoupení: Nové Strašecí, Pecínov, Čelechovice, Ruda a Rynholec. Mezi prvními členy se už nyní objevuje pozdější dlouholetý předseda, známý čelechovický učitel Rudolf Pokorný. Bohužel seznam všech prvních 24 členů nemáme k dispozici, a tak nevíme, zda tu nebyly zastoupeny ještě další obce. Zajímavé je také sociální složení zakladatelů spolku. Vedle faráře a učitele zde najdeme úředníky, živnostníky, obchodníky a rolníky (spíše tedy majitele hospodářství). Jednalo se tak o místní střední vrstvu, které ležela na srdci osvěta a zdokonalení venkovského hospodářství. obr. 03

První stanovy včelařského spolku se dochovaly vložené do protokolů ze schůzí. Definují shora uvedený název organizace a jako její účel stanovují *rozšiřování a zvelebování včelařství a hájení právních zájmů včelařů*. Spolek měl také šířit osvětu, sbírat včelařské spisy a knihy a založit spolkovou knihovnu, obstarávat včelstva, úly a nářadí, zajišťovat odbyt včelařských produktů a výrobků a pojištění proti požáru, krádeži nebo škodám, které by mohly včely způsobit. Jako u každého jiného spolku se členové dělili na čestné, přispívající (platili příspěvek 5 korun ročně) a činné (3 koruny ročně). Správa spolku byla členěna na valnou hromadu, výbor a předsednictvo, přičemž valná hromada volila předsednictvo a výbor, který měl počet členů podle počtu všech členů spolku (1 výborový člen na 5 členů spolku). Sídlem spolku bylo Nové Strašecí. Organizace se stala členem *Zemského ústředního spolku* a musela se řídit jeho stanovami. obr. 06

I další schůze probíhaly v restauraci hospodářské záložny. Členové si vytyčili hlavní obsah činnosti, kterou se hodlali zabývat. Dochází k evidenci všech členských včelstev i prázdných úlů a k jejich pojištění. Spolek měl zajišťovat prodej medu a starat se o vysazování medonosných rostlin. V červenci se konala první osvětová akce – přednáška učitele zimní hospodářské školy v Brandýse nad Labem Josefa Pokorného na téma o důležitosti včelařství a o nových zásadách včelaření. Údajně měla velký ohlas a navštívilo ji 65 lidí, nejen tedy členů, ale i hostů z řad veřejnosti. Do konce roku stoupl počet členů na 33. Po počáteční euforii většinou aktivita pohasne. Bylo tomu tak i u novostrašeckých včelařů, kteří se v roce 1907 nesešli a roku 1908 konali jen jednu schůzi.

Významný krok učinila organizace v březnu 1909, kdy na své valné hromadě zvolila nového předsedu, aktivního čelechovického učitele Rudolfa Pokorného. To už měl spolek 43 členů a rozhodně dostal nový impulz. Systematicky začal budovat svou knihovničku odborné literatury, kam odebíral především včelařské časopisy. Vedle *Českého včelaře* přibyla *Včela moravská, Praktický včelár, Krása našeho domova* i odborné a výchovné publikace. Spolek si také mohl dovolit nakoupit nové nářadí pro své členy, především šlo o vařáky na vosk, vidlice, kleště a kukly, později hlavně o medomet. Zejména půjčování medometu a vařáků mezi členy činilo nemalé potíže, protože nástroje se špatně vracely nebo byly včelaři poškozovány. Asi neviditelnější roli sehrával spolek v očích včelařů při získávání a přerozdělování cukru pro včelstva, který byl zčásti dotován z ústředního spolku. Cukr však přicházel ve špatné kvalitě, mísený s pilinami a s jinými nečistotami. Spolek pak zajišťoval jeho distribuci mezi své členy, a to podle počtu včelstev. V první fázi se ho odebíralo okolo 600 kil, později, když vzrostl počet členů, stoupla tato míra až na pět tun. obr. 04

Okolo roku 1911 zaznamenáváme slabou činnost spolku a minimální pořádání schůzí. To si členové uvědomovali a snažili se situaci zlepšit, avšak se střídavými úspěchy. Počet členů se stále pohyboval okolo čtyřiceti a spolek průběžně řešil tytéž záležitosti. Vyplňoval i statistické přehledy pro ústřední spolek a snažil se rozšiřovat malou knihovnu, obsahující okolo dvaceti svazků. Jednou až dvakrát ročně se podařilo zajistit odbornou přednášku. Na tom se moc nezměnilo ani poté, co se členem a jednatelem stal novostrašecký učitel měšťanské školy Vladimír Fejfar. Ten se po celý svůj život zaměřoval na praktickou výuku hospodářských a řemeslných dovedností, ke konci života působil jako předseda muzejního spolku a vedoucí strašeckého muzea. Spolek tehdy neměl přesněji definovaný územní rozsah své působnosti. Stále se odvíjel od toho, z jaké vesnice se kdo přihlásil za člena. Před první světovou válkou tak zaznamenáváme členy z Nového Strašecí, Pecínova, Rynholce, Stochova, Čelechovic, Tuchlovic, Třtice, Kačice, Řevničova a Pozdně. Na počátku války se objevují členové i z obcí Lány, Vašírov, Dučice a Bdín, konečně se připojuje Mšec. Od nejstaršího období spolku se navíc setkáváme s velmi slabými společenskými aktivitami, mezi něž v podstatě náležely jen přednášky, navštěvované někdy místní veřejností. Spolek stál mimo jakékoliv plesy, slavnosti a další akce a zaměřoval se téměř výhradně na vlastní odbornou práci. obr. 05

První světová válka se stala významnou událostí z politického světa, která zasáhla do života i novostrašeckých včelařů. Hned na jejím počátku odchází na vojnu jednatel Fejfar, veškerá starost o spolek se soustředila v rukou předsedy Rudolfa Pokorného. Ten si v protokolech ze schůzí tehdy posteskl: *My, zbylí funkcionáři, přípravné práce k pojištění opět jsme připravili v zájmu svých spoludruhů a chceme, jsouce do věci zasvěceni, v náležité lhůtě uspořádati – či krátce a dobře vzali jsme na sebe kus práce a povinnosti vzhledem k nynější válečné době.* A dodal: *Agendu spolkovou celou vedl předseda sám, což vysvítá i z ostatních zpráv, jež předneseny budou.* Spolek nemohl očekávat vysoké subvence, přesto ještě na počátku války nakupuje některé nářadí. Vypořádat se musel s poklesem počtu členů, kteří rukovali, a členství přepisoval na jejich manželky, aby nebyla přerušena kontinuita práce se včelami a pojištění včelstev. Nicméně obtíže se dařilo zvládat, včelstva byla spolkem zabezpečována nadále, navíc včelaři mohli přispívat na dobročinné účely – medem, knihami, penězi. Příspěvky dávali na sirotky a Jedličkovu ústavu. Samozřejmě se snížilo množství dodávaného cukru a zhoršila se jeho kvalita. Rostly potíže s jeho dopravou, přerozdělováním a rozkrádáním. Ve Mšeci dokonce v roce 1915 někdo vykradl úly. Cukr se podařilo zajistit v množství 3–5 kilo na jeden úl, i když rostly stížnosti na členy, že nepodávají řádné podklady o stavu včelstev, čímž ohrožují dotační žádosti.

Na konci roku 1917 mohli členové výboru na své schůzi prohlásit: *Zbraně řinčí, múzy mlčí. Předseda nebyl přítelem planého mluvení, spolkaření. Příspěvky, pojištění řádně zaplacené, dluhy žádné. Opak byl by zlým znamením ve spolku.* Valné hromady se nekonaly. Nedostatek členů výboru musel být řešen kooptací, neboť schůze nebyly kvůli nedostatku členů usnášeníschopné. Na konci roku 1917 se prázdného jednatelského místa ujal Václav Žítek a pokladnického František Beznoska z Vašírova (obě funkce dosud vykonával předseda spolku). Konečně se objevují funkce důvěrníků v jednotlivých obcích, i když složení dosavadních výborů spolku svědčí o tom, že se dbalo na to, aby zde byli zastoupeni členové z jednotlivých frekventovaných lokalit. Nicméně důvěrníky se zlepšila komunikace mezi vedením spolku a členy v obcích, za něž důvěrníci nesli zodpovědnost. Soupis všech zainteresovaných vesnic však k dispozici nemáme.

Po **vzniku republiky** se nově formuje i ústřední včelařský spolek pro všechny země nového státu. Nesl název *Svaz Zemských ústředí spolků včelařských v ČSR*. Zrušen byl až za protektorátu v roce 1943. V Novém Strašecí se první výborová schůze po světové válce sešla 6. led-

na 1919. Na valné hromadě dne 23. února t. r. věnoval předseda Pokorný *vzpomínku zemřelým členům spolku, a sice p. Fr. Ryby ze Třtice a p. Josefa Šráma v Pecínově, který padl na bojišti v Srbsku. Povstáním vzdána zemřelým poslední pocta. Dále vzpomíná zřízení československého státu a všem, kdo se o naši samostatnost zasloužili, zejména prof. Masaryka, a našim českým legionářům povstáním vzdána čest.* Volby v podstatě potvrdily dosavadní vedoucí představitele spolku, jen Žítek si ponechal pouze funkci jednatele, k níž připojil úlohu knihovníka, a na místopředsednickém místě jej vystřídal Václav Oplt z Rynholce.

Z roku 1919 se dochoval první seznam všech členů spolku, jichž tehdy bylo 63. Konečně můžeme s jistotou uvést, že zde tehdy byli zastoupeni včelaři z 22 obcí Novostrašecka, nejvíce z Nového Strašecí (7), Tuchlovic (6), Stochova (6), Třtice (5), Rynholce (5), Pozdně (4) a Nové Vsi (4). Po třech byli členové ze Mšeckých Žehrovic, Řevničova, Vašírova a Kačice, po dvou z Pecínova, Mšece, Hradečna a Srb a po jednom z Lán, Hřešic, Drnku, Nové Studnice, Čelechovic a Honic. Objevuje se i člen výboru Ladislav Pondělíček, majitel dolů z Ostrova (mezi Mšecí a Jedomělicemi). Jsou zde nejvíce zastoupeni rolníci, řemeslníci, obchodníci, objevují se i hajní, mlynáři a samozřejmě úředníci a učitelé nebo řevničovský farář Josef Krouza. Je tu šafář ze Mšeckých Žehrovic Václav Žák nebo ze dvora Háje u Mšece Tomáš Platzer. Učitelů najdeme celkem pět – Jindřich Bauman z Rynholce, Vladimír Fejfar a Jan Vaško z N. Strašecí, Rudolf Pokorný z Čelechovic a Jaroslav Trapp ze Srb. Dokonce se zde vyskytují tři ženy – Růžena Eliášková, manželka novostrašeckého stavitele, Anna Mudrová, rolnice ze Třtice, a Zdeňka Řezáčová, soukromnice z Pecínova. Počet členů se ale rok od roku měnil podle toho, jestli zaplatili příspěvky. Pokud ne, podle stanov jim automaticky členství skončilo.

Dvacátá léta znamenala poklidnou a ne příliš výraznou činnost spolku. Výborové i členské schůze se scházely s jistou pravidelností v restauraci záložny, v hospodě U Zeleného stromu (čp. 58, zbořen 1948) nebo v sokolovně (obvykle 1–3 schůze do roka). Činnost spolku zůstala nezměněna – řádná evidence a pojištění členů, vybírání příspěvků, obstarávání a rozesílání cukru, vyřizování korespondence s ústředním spolkem, která se však pro tuto dobu nedochovala. Na valné hromady ústředního spolku vysílali novostrašečtí včelaři pravidelně dva delegáty. Spolek občas (jednou až dvakrát do roka) zajišťoval odborné přednášky, které měly mimo jiné propagační ráz nejen ve prospěch včelařství jako takového, ale i jako nábor nových členů. Zajímavě v tomto ohledu vyzněla přednáška učitele včelařství ze Žatce Josefa Gottwalda ve Mšeci dne 12. května 1929, jíž se zúčastnilo 40 včelařů z 19 obcí. Místní učitel František Valenta tehdy distribuoval pozvánky do vesnic, které neměly ve spolku zastoupení. Další Gottwaldova přednáška o rok později v novostrašecké sokolovně však úspěch neměla, *některým členům [se] nelíbila stěžujíc si, že již to od něho po třetí již slyší, pořáde jedno a to samé vzdor tomu, že se předkládá každý rok jiný program.*

Strašečtí včelaři se také snažili o vysazování medonosných rostlin a stromů (moruše, jarlín, aktáty), a spolupracovali tak s místním okrašlovacím spolkem. Městská rada posléze na spolek naléhala, aby se o vysázené stromy patřičně staral (akáty na hřišti). Včelaři se pokoušeli organizovat prodej včelařských výrobků, pro což v roce 1929 ustavili zvláštní výbor. Společenských událostí se nezúčastňovali. Velmi pozvolna rozšiřovali spolkovou knihovnu, jejíž evidenci nemáme, jen občasné soupisy získaných knih (v roce 1926 obsahovala knihovna 29 evidenčních čísel). Jednalo se stále o včelařské odborné časopisy a o praktické včelařské a osvětové příručky. Počet členů velmi kolísal. Podle protokolů ze schůzí výboru a valných hromad se vyšplhal až na číslo 88, ve druhé polovině uvedené dekády radikálně poklesl na 30. Tuto kolísavost si umíme vysvětlit obtížně. Snad roli sehrála všeobecná spolková euforie po vzniku samostatné svobodné republiky a možná i s tím související zakládání spolků v okolních obcích, což mohlo odčerpávat novostrašecké členy. Například v roce 1928 byl založen včelařský spolek v Kačici, *za přítomnosti všech včelařů v naší obci*, jichž bylo 11. Některé z nich předtím zaznamenáváme mezi strašeckými včelaři. Nejsme si ovšem jisti, jak kačický spolek fungoval, z roku 1928 má jen jeden zápis ze schůze a pak několik málo zápisů od roku 1932. Kačičtí včelaři se nadále u novostrašeckého spolku objevují, od roku 1937 i u lánského. *obr. 07*

V roce 1926 rezignoval dlouholetý předseda strašeckých včelařů Rudolf Pokorný, který *pro nemoc nucen jest zříci se veškeré činnosti spolkové, což s politováním a uznáním velikých zásluh p. předsedy vzato na vědomí.* Sedmdesátiletý učitel odcházel tehdy do zasloužené penze a stěhoval se z Čelechovic do Rakovníka. Podobně se ze zdravotních důvodů zřekl své činnosti Václav Žítek. Jistě docházelo ke generační výměně – nejstarší členové spolku, kteří se účastnili jeho založení před dvaceti lety, omezovali svou práci. Žítek se ještě nakrátko stal předsedou, ale brzy zemřel.

Ve třicátých letech roste aktivita včelařského spolku a počet jeho členů opět přesáhl metu osmdesáti. Zlepšila se propagace prodeje medu a spolek konal pravidelně 2–3 schůze do roka. Dokonce ustavil tak zvanou „medokomisi“. Ta měla zajišťovat a propagovat prodej medu – nechala vyrobit etikety i tematické obrázky s básničkami a rozdávala je ve škole dětem. Spolek uvažoval o účasti na kurzu výroby medového pečiva, kam zamýšlel vyslat ženy, nebo o účasti na lounské výstavě medu. Ze všeho ale nakonec sešlo. Asi největší akcí, která měla ohlas na veřejnosti, byla první samostatná včelařská výstava v červnu 1935, k níž se spolek odhodlal ve spolupráci s Okresním osvětovým sborem. Vystavovalo se včelařské náčiní, úly nebo med, a to v prostorách Okresního domu. V červenci pak proběhl kurz v sokolovně o chovu včelích matek.

Dne 31. května 1931 zorganizovali včelaři spolkový výlet do Výzkumného ústavu včelařského v Dole u Libčic nad Vltavou za účasti 27 členů. Výlet měl nemalý ohlas. V roce 1932 se ještě 37 členů podívalo do včelína dr. Rašína v Liběchově a na Kokořín, ale pro další nezájem se s konáním exkurzí přestalo. Nadále však spolek pořádal přednášky známých odborníků pro své členy i pro veřejnost, například známého odborníka, doktora Josefa Žofky z Kladna nebo docenta Antonína Schönfelda, prvního ředitele dolského výzkumného ústavu (vznikl 1919).

Vlastní odborná a praktická činnost probíhala ve stejných kolejích jako předchozí léta. Spolek měl již více než osmdesát členů, počet včelstev se blížil k počtu 600, což opět úzce souviselo s dotacemi na cukr (rozdělováno asi 7 tun cukru) a s výší pojištění. Zastoupeno bylo stále kolem 20 obcí. Územní okruh působnosti se mnoho neměnil, ovšem třicátá léta přinesla v tomto ohle-

Slavná městská rado!

Učitelé podepsaný Včelařský spolek pro Nové Strašecí a okolí zdvořile žádá, aby za pomoci mužů Nového Strašecí a Okrašlovacího spolku svým nákladem vysázeti mohl a směl potřebný počet akátů umístěním ohrady hřiště - pro hru „kopaná" sloužícího.

Jsme svojí učitelskou žádostí odůvodňuje tím, že bodlo rozmnožiti počet medonosných stromů, který pro včelstva jeho jiná nepostačuje.

Stromy dýše budou zároveň ozdobou hřiště a prakticky budou i žádoucí a příjemný stín.

V naději, že tato žádosti vyhověno bude, trvá

Josef Novrátil
jednatel.

Josef Opelt
předseda.

V Novém Strašecí, dne 26. 3. 30.

VČELAŘSKÝ SPOLEK pro Nové Strašecí a okolí

S připomínkou při Včelařský spolek podřídí se podmínka:
Stromy agátové budiž pařený tak jak obecní správa určí a po místě pro stromky na vzdálenost stromků. Dále při obci prověřování se pázdnina žádné výtky a po zasázení při stromky předávají bylo majetkem obce.

Opyrný
starosta

Vladimír Fejfar, jednatel v letech 1912–1917 (SOkA Rakovník)

Včelařský spolek žádá město N. Strašecí, aby mohl vysázet akáty na hřišti (26. 3. 1930, SOkA Rakovník)

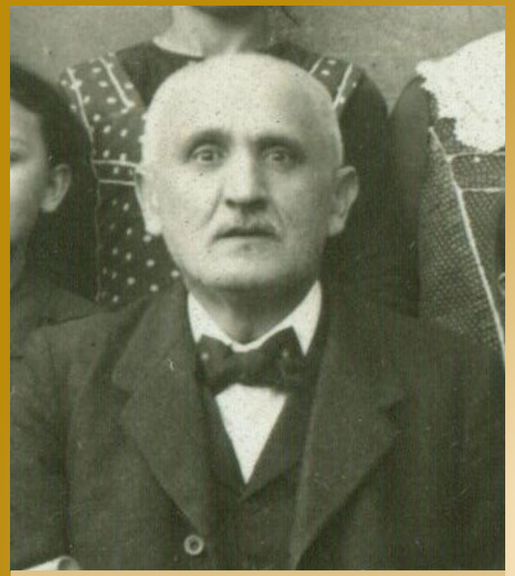

Rudolf Pokorný, předseda v letech 1909–1926 (foto 1921, výřez, SOkA Kladno)

Včelařský spolek stvrzuje po vzniku protektorátu novostrašecké okresní expozituře, že bude i nadále vyvíjet svou činnost (28. 4. 1939, SOkA Rakovník)

VČELAŘSKÝ SPOLEK
pro Nové Strašecí a okolí.

Dne 28. dubna 1939.

Titl.

Politická expositura
~~Okresnímu úřadu~~
v Novém Strašecí.

Podle vládního nařízení ze dne 31. března 1939 č. 97, čl. II. sb. z. a n. oznamujeme, že budeme i nadále svoji činnost vyvíjeti, ježto jsme si plně vědomi velikého národohospodářského významu včelařství.

Na přiložené kopii budiž nám laskavě písemně potvrzeno podání tohoto oznámení.

VČELAŘSKÝ SPOLEK pro Nové Strašecí a okolí

Jednatel: Předseda:
Josef Novrátil Václav Pergler

1 příloha.

POLITICKÁ EXPOSITURA V NOVÉM STRAŠECÍ
Došlo: 28. IV. 1939
č. 8013 Příloh.

IV/2
S-57

du zásadní změny. V prosinci 1933 se od strašeckého spolku oddělila Mšec. Tamní spolek založilo 34 členů – ze Mšece (15 členů), ze Srbče (5), z Bdína (4), ze Mšeckých Žehrovic (4), z Milého (3), z Přerubenic (1), z Lodenice (1) a z Ostrova (1). Později přistoupili i včelaři z Kalivod, Drnku, Hvězdy, Jedomělic, Hřešic, Pozdně, Čanovic, Třtice a z Hvížďalky u Hříškova. Z dané obce nemuselo jít o včelaře všechny, někteří dál zůstali členy strašeckého spolku (například Třtice či Lodenice). V úbytku novostrašeckých členů se to příliš neprojevilo. Zatímco roku 1931 měl spolek 83 členů, roku 1933 hlásil 78 členů a 595 včelstev a o rok později 89 členů a 583 včelstev. O odchodu mšeckých včelařů se protokoly ze schůzí nerozepisují a situaci nehodnotí. Důvodem oddělení byl podle mšeckých pramenů rostoucí počet členů a velký územní záběr spolku, který nevyhovoval. Ústřední spolek navíc zakládání nových organizací podporoval. Při tehdejších dopravních možnostech nebylo nevýhodou, když se územní obvod zmenšil.

Od roku 1934 měli novostrašečtí včelaři členy z Nového Strašecí, Pecínova, Lán, Vašírova, Kačice, Řevničova, Třtice, Čelechovic, Lodenice, Kroučové, Stochova a Honic. Úbytek některých vsí však nemusel být pouze způsoben mšeckým odchodem, ale mohl zde prostě skončit člen, který nezaplatil příspěvky, neboť jak jsme již připomínali, nebylo nikde jasně definováno, které obce ke strašeckému spolku náleží. Záviselo to vždy na iniciativě jednotlivých včelařů. Druhá změna podobného charakteru nastala na konci roku 1937, kdy se od strašeckých včelařů oddělil Stochov a opět s sebou vzal i některé obce. Vedle Strašecí tak zůstal Pecínov, Rynholec, Řevničov, Kroučová, Třtice, Ruda, tedy celkem bylo ve spolku sedm obcí (jeden člen navíc přibyl až z Lišan). Na zmenšení počtu členů se to tentokrát projevilo citelně. Zatímco roku 1937 bylo ve spolku zapsáno 87 členů, na počátku 1938 to bylo 48 členů a v roce 1939 měl spolek členů 54. Oddělení Stochova souviselo s následující záležitostí:

Závěr třicátých let přinesl dosud nejvážnější roztržku mezi členy spolku. Situace se vyhrotila mezi jednatelem Josefem Navrátilem (Vašírov) a předsedou spolku Václavem Perglerem (N. Strašecí), který ve své funkci skončil roku 1935, kdy jej v prosinci nahradil Rudolf Kindl (Stochov). Navrátil s jednatelstvím skončil o rok později. Pergler během svého funkčního období již od roku 1934 obviňoval jednatele z nepořádnosti, špatného vedení úředních knih a z chaosu v účetnictví, hlavně při rozdělování cukru. Spor trval celý rok 1936 a následujícího léta vyvrcholil v otevřené nepřátelství, které ochromovalo komunikaci mezi členy celého spolku a obrátilo se proti Perglerovi. Ten byl viněn z nesmiřitelnosti a neústupnosti, spolek se od něj začal odvracet, a dokonce jej na výborové schůzi 20. prosince 1936 vyloučil ze svých řad. Pergler odešel a schůzi posléze opustil i František Štys z Řevničova a Vojtěch Aubrecht z Pecínova. Štys při odchodu vmetl do tváře předsedovi Kindlovi: *Kindle, musím tě říct, že za tohle jednání jsi špinavec, že to dál nejde*. Na schůzi 20. března příštího roku pak Štys tlumočil slova místopředsedy Oplta, že *mezi takovou bandu nepůjde nikdy, dokud nebude pořádek*. Oplt se ale ohradil, že toto neřekl. Pergler si následně stěžoval u okresního úřadu, že na valné hromady nedostává pozvánky a že se na schůzích porušují spolkové stanovy.

Hádky ukončila až valná hromada dne 2. ledna 1938 za účasti 44 členů a zástupce zemského ústředí Václava Šembery. Z protokolu ze schůze se konečně dozvídáme, že spor vznikl skutečně kvůli rozdělování cukru a u Navrátila byl nalezen nedoplatek v účetnictví 195,50 korun. Šembera se jednoznačně postavil na stranu Perglera a obvinil vedení spolku, že ústředí, které Perglerovo vyloučení doporučilo, bylo nepřesně informováno. Pergler byl jednohlasně přijat zpět do spolku,

a navíc jej valná hromada hned zvolila staronovým předsedou. Zároveň spolek odhlasoval výše uvedené oddělení Stochova, odkud pocházel i Kindl, který tak v podstatě novostrašecký spolek opustil. Podobně zmizel bývalý jednatel Navrátil, neboť se Stochovem šly i Lány a Vašírov.

Do jaké míry bylo oddělení Stochova motivováno pouze uvedenými rozpory, z protokolů nezjistíme, avšak patrnou souvislost tušíme. Ustavující valná hromada stochovského včelařského spolku proběhla v restauraci na Slovance už 19. prosince 1937 a jako hlavní iniciátor zde vystupuje právě dosavadní novostrašecký předseda Rudolf Kindl, který zde byl zvolen i předsedou, takže v podstatě mezi 19. prosincem a 2. lednem následujícího roku byl předsedou obou spolků, ač oficiální protokoly lánského (stochovského) spolku to popírají. Jednatelem se stal Navrátil a pokladníkem dosavadní strašecký jednatel Jan Weiss, který jednatelství ve strašeckém spolku převzal po Navrátilovi. Zajímavé je i to, že místopředsedou byl zvolen Josef Oplt z Rynholce, někdejší strašecký předseda a místopředseda. V Rynholci tak měly zastoupení spolky oba (vedle Oplta přestoupil z Rynholce i Ondřej Pospíšil). K novopečeným sousedům dokonce přeběhl i jeden člen ze Strašecí, Antonín Kolb, a hodně Kačických, jejichž spolek asi příliš nefungoval. Kindl, Navrátil, Oplt a Weiss byli nejvýraznějšími funkcionáři strašeckého včelařského spolku, kteří založili spolek nový. Stochováci přijali oficiální název *Včelařský spolek pro Lány a okolí*.

Vše se odehrávalo v době zhoršujících se všeobecných politických poměrů. Demokratická republika spěla ke svému konci a blížilo se **období okupace**, které vynikalo úředními příkazy a tuhou organizací ve všech směrech. Dne 31. března 1939 změnila protektorátní vláda spolkový zákon a novostrašecký včelařský spolek musel podat prohlášení, že bude dále pracovat, *ježto jsme si plně vědomi velikého národohospodářského významu včelařství*. O rok později oznámil okresní politické expozituře, že ve svých stanovách nemá nic, co by připomínalo bývalou Československou republiku, a v červnu 1942 přijal spolek nové, centrálně vydané jednotné stanovy. V práci za okupace se tedy uplatnila skutečnost, že spolek pěstoval hlavně hospodářské a odborné zájmy a do společenského a už vůbec ne do politického života se nezapojoval. *obr. 09*

Včelaři tehdy nakupovali nové nářadí a nástroje (především medomet) a zpracovávali údaje ze své pozorovací stanice, zřízené ústředím 1. ledna 1938 kvůli špatným pastevním a podnebným podmínkám. Stanice fungovala po celou dobu války. První přednášku za protektorátu zorganizoval spolek až v březnu 1941 a týkala se včelařských práv, která se v té době měnila (pojištění, povinnost hlásit nemoci, funkce zdravotních důvěrníků a další). Počet členů se na počátku války pohyboval mezi 60 a 70 a počet včelstev kolem 400. Obvod spolku zahrnoval v roce 1941 obce Nové Strašecí, Pecínov, Rynholec, Řevničov, Kroučová, Třtice, Ruda a hájovnu Píně. Rozdělovalo se okolo čtyř tun cukru, jeho příděly ovšem postupně klesaly. Hlavní neduhy, které tehdy spolek řešil, byla liknavá práce členů, již se příliš neúčastnili schůzí a nechtěli se podílet na spolkové práci, ač jejich členství jim přinášelo výhody. V zimě 1939–1940 přišly kruté mrazy a vyhynulo asi 50 % včelstev.

Za protektorátu načas mizí z protokolů funkce místopředsedy a objevuje se funkce hospodáře spolku, jímž se roku 1943 stal Václav Krof. Zřizovány jsou pozice odborných referentů, kteří se měli starat o plemenný chov, o včelí osvětu, o včelí pastvu, o zužitkování medu, o racionalizaci a o včelí nemoci. Důvěrníci pro jednotlivé obce zůstali zachováni, roku 1943 šlo o Nové Strašecí, Pecínov, Rynholec, Rudu, Řevničov (zvláštní referent pro obec a pro osadu na nádraží), Třtici a Kroučovou. Jinak do konce války nezaznamenal spolek žádnou mimořádnost. Schůze se konaly

pravidelně a největší starost byla stále o přerozdělování cukru (tehdy činil 7,5 kg na jedno včelstvo), o vysazování medonosných rostlin nebo o povinné odevzdávání medu (1 až 2 kg z jednoho včelstva). Roku 1943 spolek vstoupil do Včelařského nákupního a prodejního družstva v Praze. Tehdy se v Novém Strašecí také konal dvoudenní povinný včelařský kurz pro začátečníky, určený pro včelařské organizace v Novém Strašecí, ve Mšeci, v Nesuchyni, v Lánech a v Kamenných Žehrovicích.

Bouřlivý rok 1945 přinesl pouze snížení počtu schůzí. Konaly se jen výborové, nejdříve dvě, v únoru a v dubnu, a pak jedna v prosinci, již v nových poměrech. Na společenské události spolek nijak nereagoval kromě darů medu od některých členů do místního chorobince, Okresní péči o mládež a v květnových dnech i do Prahy.

V roce 1943 byl ústřední včelařský svaz sloučen se *Zemským svazem sdružení chovatelů hospodářského zvířectva,* avšak po osvobození měl být obnoven. Až roku 1947 tak vznikla *Jednota včelařů v Praze*, která se dělila do 36 územních žup (později přetvořeny na krajské pobočky podle obvodů Krajských národních výborů) a sdružovala více než 1000 včelařských spolků. V Novém Strašecí se první **poválečná** valná hromada konala až 13. ledna 1946 v sokolovně, ale účastnilo se jí pouze 23 členů. Spolek tedy musel řešit zvýšení svých aktivit. Na uvedené valné hromadě potvrdil předsednictví Vojtěcha Aubrechta a jednatelství Josefa Hory. Pokladníkem se stal Oldřich Zázvorka z Rynholce a hospodářem Karel Vybulka z Nového Strašecí. Problémy měl spolek s rostoucími cenami cukru a s klesajícími cenami medu, navíc povinné dodávky medu, vosku i oddělků trvaly nadále. To spolek odmítal hlavně z toho důvodu, že poválečné roky nebyly pro chov včel příznivé, v létě měly málo potravy a v zimě trpěly hlady. Problémy se zazimováním a krmením se odrazily na nízké produkci medu, který se musel včelám nechávat v úlech. V roce 1947 bylo mezi 88 členů a více než 500 včelstev rozděleno 4328 kilo cukru, což vychází méně než 10 kg na jedno včelstvo. Roku 1949 dorazil příděl jen 5,4 kg na včelstvo.

Ani rok 1948 nevstoupil do dějin spolku ničím zásadním, byť přímým důsledkem celospolečenských změn bylo začlenění včelařských spolků do struktury krajských výborů. V novostrašeckém spolku dochází k personálním změnám ve vedoucích funkcích. Předseda Aubrecht odstoupil ze zdravotních důvodů a místo něj zvolila valná hromada dne 18. ledna 1948 někdejšího jednatele Josefa Horu. Až do roku 1957, kdy se mění organizační začlenění spolku, nenacházíme výraznější spolkové aktivity. Ani výborové a členské schůze nebyly časté, jedna až dvě do roka. Počet členů se pozvolna zvyšoval, na počátku padesátých let překročil stovku a počet včelstev číslovku 600. Bylo to způsobeno rozšířením územního spolkového obvodu v roce 1952, který v té době získával pevnější rámec. Nově přibyly obce Pochvalov, Kozojedy, Třeboc a Smilovice. Hospodářské zvraty v československém hospodářství té doby se projevily zejména na stále nízkých dodávkách cukru. Pokračovaly i potíže se zazimováním včelstev a s několikaměsíční absencí pokladníka, neboť této funkce se po rezignaci J. Slezáka nechtěl dlouho nikdo ujmout. Naopak se zvyšovala pozornost léčení včelstev a prevenci proti včelím nemocem. Rostl také zájem o osvětu a přednášky, roku 1953 pořádal spolek kurz chovu včelích matek a přednášku s filmem. *obr. 10*

Valná hromada 29. března 1953 nejen uctila památku zesnulého prezidenta Klementa Gottwalda povstáním a dvěma minutami ticha, ale přijala i nové stanovy a zvolila nového předsedu Josefa Košála. Stanovám a nové organizaci spolku však protokoly ze schůzí nevěnují vůbec žádnou pozornost, všímají si pouze skutečnosti, že lze vyloučit každého člena, pokud nezaplatil roční

příspěvky. Patřičně není zdůrazněno ani rozšíření územního obvodu. Od listopadu toho roku se znovu objevuje funkce místopředsedy, jímž se stal František Štys. Zápis o jeho volbě ale nemáme. Zachovány byly funkce důvěrníků pro jednotlivé obce a odborných referentů. *obr. 13*

Výraznější organizační přeměna proběhla roku 1957, kdy na centrální úrovni místo dosavadní Jednoty včelařů vznikl *Československý svaz včelařů.* Strašecký spolek ovšem fungoval dále ve stejných kolejích a ve své činnosti pokračoval obdobným tempem. Jedenáctého srpna 1957 musel přijmout nové, centrálně určené stanovy ČSSV. Po více než padesáti letech své existence změnil název podle jednotné šablony, jako jiné včelařské spolky, a vznikla tak *základní organizace ČSSV v Novém Strašecí,* která musela být součástí pevně dané organizační struktury, tedy krajské pobočky a ústředního výboru ČSSV. Tím podle nových stanov proběhly i nové volby. Předsedou spolku se stal Jan Brabec a místopředsedou Antonín Rosívač. Místa jednatele, pokladníka a hospodáře zůstala beze změny. Zvolen byl okresní důvěrník a důvěrníci pro všechny obce zastoupené ve spolku: Nové Strašecí, Ruda, Pecínov, Rynholec, Řevničov, Třtice, Kroučová, Pochvalov, Smilovice, Třeboc a Kozojedy. Spolek měl tehdy pouze 60 členů a 352 včelstev a jeho majetek tvořilo 5 vařáků na vosk, 2 lisy na mezistěny, decimální váha, medomet a spolková knihovna (roku 1959 měla 123 svazků). Snížení počtu členů bylo způsobeno tím, že spolek musel při reorganizaci vyškrtnout neplatiče členských příspěvků. *obr. 11, 12*

Další organizační změna nastala rokem 1960, kdy místní ZO přešla v rámci reformy okresů pod nově zřízený *okresní výbor ČSSV v Rakovníku* (krajské pobočky byly zrušeny roku 1965). To měl spolek 92 členů a 773 včelstev a ustavující schůze ZO proběhla 29. května uvedeného roku. Organizace evidovala i včelaře-nečleny, kteří tradičně představovali asi 5 % chovatelů, a pravidelně jim nabízela členství. Do spolku vstoupil roku 1959 i Lesní závod v Lužné, jenž měl tehdy v okolí města dva včelíny, v Konopasu a na Zelených dolíkách, kde choval na 200 včelstev, čímž zásadně posílil stavy. Samotní včelaři se museli vyrovnat také s významnými změnami české krajiny spojenými s tehdejší kolektivizací. Rozorávaly se meze, rušily malé sady, likvidovaly tůně a drobné vodoteče. Pestrost byla potlačována a nahrazovala ji jednotvárnost.

Padesátá léta přinášela novostrašeckým včelařům nové úkoly, především související s osvětou, s propagací včelařství a s náborem mládeže. Spolek se musel více činit společensky, organizovat více přednášek, kurzů, výstav, kroužků na školách, exkurzí a zapojovat se i do oficiálních společenských projevů té doby. Navazoval užší kontakty s okolními včelaři, s JZD, s lesy či se Svazarmem a posílal informativní články do okresního tisku *Vesnické noviny*. V protokolech se musela základní organizace ke všem společenským aktivitám hlásit, avšak jsme na pochybách, zda je vždy ve skutečnosti plnila. Zaznamenáváme více výletů i včelařských kurzů (úspěšný kurz na výrobu medového pečiva v prosinci 1960), ale také markantní nárůst výborových a členských schůzí, čímž jejich zápisy značně rostou co do objemu, obsahová sdělnost však klesá. Povinný kontakt s okolními spolky zajišťovaly pravidelné okresní konference ČSSV, kam novostrašecká základní organizace vysílala své delegáty.

Nárůst počtu schůzí od konce padesátých let a v letech šedesátých se odrazil na množství dochovaného aktového materiálu z činnosti spolku. Najdeme tu korespondenci, různé pozvánky na společenské akce, oběžníky, statistiky aj., ovšem v nepřeberném množství neuspořádaných spisů je často obtížné potřebnou informaci dohledat. Nicméně vyčteme odtud vedle odborných i zmíněný růst společenských aktivit, jichž měli členové možnost se zúčastnit. Spolupráce pro-

ČESKÝ SVAZ VČELAŘŮ
okresní výbor Rakovník
1 ZÁKLADNÍ ORGANIZACE
NOVÉ STRAŠECÍ
razítko a podpisy ZO, OV čs. KV Čsv

VČELAŘSKÝ SPOLEK
v Novém Strašecí.

ČESKOSLOVENSKÝ SVAZ VČELAŘŮ
Okresní výbor Rakovník
1 Základní organizace NOVÉ STRAŠECÍ

1957.

Hacmac Rud. Brabec
Razítka a podpisy.

ČESKOSLOVENSKÝ SVAZ VČELAŘŮ
Krajská pobočka Praha
Základní organizace NOVÉ STRAŠECÍ

Otisk razítka základní organizace užívaného od roku 1971, po vzniku ČSV (1974, SOkA Rakovník)

Detail hlavičky užívané v úřední korespondenci spolku do roku 1957 (SOkA Rakovník)

Otisk razítka základní organizace užívaného od roku 1961, po vzniku okresních výborů ČSSV (1965, SOkA Rakovník)

První razítko základní organizace s podpisy předsedy J. Brabce a jednatele R. Hacmace (detail z hlášení o vzniku ZO ČSSV, 12. 8. 1957, SOkA Rakovník)

VČELAŘSKÝ SPOLEK
v Novém Strašecí.

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V NOVÉM STRAŠECÍ
Došlo -8. V. 1951
Zn. 262 Příl.

Nové Strašecí dne 5. V. 1951

Hlášení členu O.N.V. Nové Strašecí výboru.

III/R

Funkcionáři včelařského spolku v Novém Strašecí jsou:

Předseda. Tbl. Václav Řivnáčov č. 57

Jednatel Hacmac Rudolf Nové Strašecí č. 133

Pokladník Patrák Josef Řivnáčov

Hospodář Krof. Josef. Nové Strašecí č. 495

Svčelařským pozdravem

petiliter zdar.

Hacmac Rudolf
v. č. jednatel.

VČELAŘSKÝ SPOLEK Nové Strašecí

Oznámení spolku Okresnímu národnímu výboru N. Strašecí o volbě funkcionářů (5. 5. 1951, SOkA Rakovník)

Základní organisace
Čs. svazu včelařů
v Nov. Strašecí

Č.j. .....
Věc: Hlášení o ustavení základní organisace Čs. svazu včelařů.

Formulář II

OKRESNÍ NÁRODNÍ VÝBOR V NOVÉM STRAŠECÍ
Došlo 13. VIII 1957
Zn. ..... Příl.

Správě pro vnitřní věci
rady okresního národního výboru
v Nov. Strašecí

Oznamujeme, že dne 11. srpna 1957 se ustavila na základě zákona č. 68 1951 Sb. základní organisace Československého svazu včelařů, kterou zastupují:

předseda: Brabec Jan Nové Strašecí č. 496
místopředseda: Řezníček Antonín " " č. 39.2.
jednatel: Hacmac Rudolf " " č. 133.
- jména a adresy -

V Nov. Strašecí dne 12. srpna 1957.
Místo a datum.

Hacmac Rud. Brabec
Razítka a podpisy.

ČESKOSLOVENSKÝ SVAZ VČELAŘŮ
Krajská pobočka Praha
Základní organizace NOVÉ STRAŠECÍ

Hlášení o vzniku základní organizace ČSSV v Novém Strašecí (12. 8. 1957, SOkA Rakovník)

Na podzim 1986 se novostrašečtí včelaři poprvé přímo utkali s varroázou. Nařízení Okresního veterinárního zařízení v Rakovníku o ochranných opatřeních po výskytu roztoče Varroa v Rudě a v Pustověteh (19. 11. 1986, SOkA Rakovník)

Okresní veterinární zařízení v Rakovníku

Č. j.: 235/86 V Rakovníku, dne 19.11.1986

Český svaz včelařů

R a k o v n í k

138/86

Věc: Varroáza včel - veterinárně-ochranná opatření.

Při nařízené podzimní fumigaci včelstev byla v obci P u s t o v ě t y - [redacted], stanoviště včelstev Pustověty-Marvany a v obci R u d a - [redacted]

zjištěna V a r r o á z a v č e l .

V zájmu zabránění dalšího šíření této nákazy ukládám ve smyslu "Zásad k tlumení Varroázy na podzim a v zimě 1986", č.j. 502/86 ze dne 15.4. 1986 - SVS Praha, následující veter. ochranná opatření :

1. Jako ohnisko nákazy se vymezují obce PUSTOVĚTY a RUDA.
2. Do I. ochranného pásma - v okruhu pěti km od ohnisek se zařazují tyto obce: Ruda, Třtice, Měcké Žehrovice, N. Strašecí, Amálie, Lány, Lodenice, Vašírov, Řevničovy nádraží, Pecínov, Rynholec; Pustověty, N.Dům, Chlum, Ryšín, Všetaty, Lašovice, M.Buková, V. Buková, Městečko, Emilov, Míče, Kalubice, Doupno, Amálie.
3. Jako II. ochranné pásmo se vymezuje ostatní území okr.Rakovník.
4. V ohniscích a v I. ochranném pásmu se ukládá dvojí ošetření všech včelstev aerosolem Taktiku při současném odstranění zavíčkovaného plodu a při dodržení všech předepsaných opatření k ochraně zdraví při práci s tímto přípravkem a touto metodou. Podložky budou za 12 - 24 hodin po aplikaci aerosolu vyčištěny a vráceny zpět do úlu.
5. Ruším tímto platnost veterinárně ochranných opatření vydaných OVZ Rakovník k Varroáze včel, č.j. 249/85 ze dne 19.12. 1985.

Ředitel OVZ :
MVDr. Tomáš P o l á k

Na vědomí:
ONV - odb.VLHZ Rakovník
KVZ Praha
OZS Rakovník

OKRESNÍ VETERINÁRNÍ ZAŘÍZENÍ RAKOVNÍK

bíhala zejména s místními zahrádkáři – včelaři vhodně doplňovali jejich výstavy, aktivně slavili svůj mezinárodní den nebo týden. Na náměstí visela na budově staré radnice informační skříňka spolku. S nárůstem členstva a zainteresovaných obcí si organizace dne 16. 2. 1964 odhlasovala rozdělení do dvou obvodů. První měl zahrnovat Nové Strašecí, Rynholec, Pecínov, Rudu a Třtici, druhý pak Řevničov, Kroučovou, Třeboc, Pochvalov, Smilovice a Kozojedy. Jak ale toto rozdělení fungovalo v praxi, nevíme. Přesto všechno si spolek neustále stěžoval na slabou činnost svých členů, dokonce hovořil o letargii, ze které je třeba organizaci burcovat. Na špatnou spolupráci se včelaři si stěžoval i Místní národní výbor. Tyto zprávy vhodně doplňují údaje o výborových schůzích, jež se na konci šedesátých let několikrát konaly v autobusové čekárně na náměstí, byť ta tehdy představovala uzavřenou a vcelku pohodlnou místnost v novém domě číslo popisné 191. Roku 1966 oslavil spolek své šedesátiletí a nechal vyhotovit deset diplomů pro zasloužilé členy. *obr. 19*

Sedmdesátá léta 20. století přinesla změnu na centrální úrovni, neboť po uplatnění zákona o federaci vzniká roku 1971 *Český svaz včelařů*. Uvedené období je důležité především z hlediska zdokonalování chovu včel, který se měl vrátit k čistému plemeni včely kraňské a minimalizovat dosavadní rozšířené křížené druhy. Ústav v Dole u Libčic ve spolupráci s ČSV nabízel šlechtěné druhy matek a propagoval větší efektivitu chovu. Výsledkem mělo být zvýšení výnosů medu a zároveň snížení agresivity včel. Jak vzpomínají dnešní starší strašečtí včelaři, v sedmdesátých letech, když začínali, byli těmto trendům nakloněni, ovšem tehdejší pokročilí chovatelé se k nim stavěli rezervovaně. *obr. 20*

Uvedená doba ale spíše znamenala určitou stabilizaci činnosti spolku v poměrně poklidných poměrech. Pravidelnost schůzí v restauraci Sport, plány a jejich plnění, pravidelné dodávky medu nebo stabilní počet členů, který se pohyboval okolo 140, i když jako v jiných dobách nebylo snadné všechny zapojit do aktivní spolkové činnosti. Dále rostl průměrný věk členů (pohyboval se kolem hranice 60 let) a obtížně se dařilo motivovat mladou generaci, byť organizace měla od počátku sedmdesátých let dva kroužky. Jeden při základní škole v Novém Strašecí (obnoven 1975, vedli ho učitelé Karel Čížek a po něm Josef Jenšík) a druhý kroužek v Rynholci (vedla Anna Krobová), a to i poté, co byla rynholecká škola zrušena. Pokračovaly občasné odborné přednášky, exkurze nebo výstavy (například výstava ZO roku 1974). Schůzí se často účastnili funkcionáři z Městského národního výboru nebo z okresního výboru ČSV a zasloužilí členové byli pravidelně odměňováni čestným uznáním (diplomy, plakety, ocenění Vzorný včelař). Základní organizace také odpracovávala brigádnické hodiny, při nichž se soustředila zejména na výsadbu medonosných rostlin a stromů. V roce 1975 jí město přidělilo pozemek nedaleko vodojemu na Šibeničním vrchu pro umístění pěti včelínů a výsadbu nových stromů. Spolek ale nevyužíval pozemek nijak intenzivně, byť někteří včelaři zde své úly měli. V pronájmu ho má za symbolickou cenu dodnes. Spolková knihovnička rostla velmi pozvolna, měla 170–220 svazků, přičemž ročně si členové půjčovali jen okolo 10–20 knih. Nejpoužívanější byl vedle *Věstníku ČSV* časopis *Včelařství,* který byl pravidelně odebírán, avšak kritizován za přílišnou odbornost a akademičnost, což snižovalo jeho využití praktickými včelaři.

Nejsilněji bylo ve spolku zastoupeno Nové Strašecí (přes 40 členů a přes 200 včelstev), mezi deseti a dvaceti členy měl Řevničov, Kroučová, Pochvalov a Smilovice, nejméně členů měla tradičně Třeboc (1 až 3). Celkově členové spolku obhospodařovali okolo 900 včelstev. Co se týče výnosů medu, sedmdesátá léta byla velmi kolísavá. Nejlépe dopadl rok 1976, kdy organizace byla schopna dodat do výkupu 8645 kg medu, což je vůbec nejvíce za celou minulost včelařského spolku. Pak ale začaly výnosy dramaticky klesat, roku 1979 zbylo na výkup již jen 205 kg.

Osmdesátá léta nezačala šťastně a jejich průběh tak poklidný nebyl. Hned v roce 1981 se novostrašecká organizace dohadovala s JZD Řevničov, které v červnu 1980 způsobilo postřikem chmele v okolí Pochvalova úhyn včelstev – postiženo bylo 11 včelařů, včetně Třtice a Kroučové. Škoda činila 3552 korun a družstvo odškodnilo ze svého pojištění jen chovatele z Pochvalova. Vázly i dodávky medu, které v první polovině osmdesátých let stouply až na šest tun, ale jednání s vykupujícím družstvem Jednota neprobíhala bez problémů. V dubnu 1982 zase shořel včelín přítele Jaroslava Krause v Novém Strašecí. Uhynulo 10 včelstev, za své vzal včelín, další úly a včelařské nářadí. Škoda přesáhla 10 000 korun.

Největší obtíže však přinesla celostátní pohroma v podobě nemoci varroáza, která trápí včelaře dodnes. Nastává tím určitý zlom. Přichází období nového přístupu k boji proti nemocem, které se vrylo do paměti všech českých včelařů. Masivní výskyt parazitních roztočů Varroa je zaznamenán na našem území od roku 1981 (poprvé se na území tehdejší ČSSR objevil roku 1978 na východním Slovensku), odkdy také probíhaly pravidelné monitoringy a rozvinula se patřičná osvěta a prevence. Spolek musel provádět kontroly všech včelstev, jak u svých členů, tak u nečlenů základní organizace, a dohlédnout na dodržování předběžných opatření. Začít se muselo s pravidelnými postřiky (fumigace). Včelaři se měli účastnit odborných přednášek a školení, avšak řada z nich nastavená pravidla nedodržovala. Nicméně první projev nemoci se spolku dotkl až roku 1985, kdy obec Třeboc spadla do druhého ochranného pásma (do 7 km od ohniska výskytu). Přímo se novostrašečtí včelaři poprvé utkali s roztoči v roce 1986, kdy při podzimním léčení včel byla varroáza zjištěna v Rudě, kolem níž bylo vyhlášeno první (do 5 km) i druhé ochranné pásmo. Další ohnisko, které na území strašeckého spolku zasáhlo, bylo ve stejné době zjištěno na Marvanech u Pustovět. *obr. 21*

Základní organizaci tím vznikly komplikace a hlavně výdaje, neboť bylo třeba zajistit další postřiky s ochrannými pomůckami, včetně elektrického agregátu pro místa, kde nebyla elektřina (v roce 1988 se musel obměnit kompresor a benzínový motor, což vyžadovalo další finance). Na ošetření včelstev přispívali sami včelaři. Mezi preventivní opatření náležela i potřeba překonat staré spolkové neduhy – zaktivizovat všechny členy a minimalizovat počet neorganizovaných včelařů, aby mohly snadněji probíhat pravidelné evidenční a kontrolní práce. Všichni se museli naučit dodržovat přísná hygienická opatření. Zde se projevila nešikovná poloha území, které spolek obhospodařuje, neboť je velmi protáhlé, od Rynholce, Rudy a dvora Amálie až ke Kozojedům a Smilovicím, a po celé délce jím prochází frekventovaná komunikace.

Na konci osmdesátých let se přidala nová hrozba v podobě moru včelího plodu. Mor se naštěstí neprokázal. Spolek měl tehdy asi 120 členů a okolo 800 až 900 včelstev, zajišťoval stále oba kroužky a průměrný věk členů se podařilo snížit na 55 let. Dodávky medu se aktuálně blížily k sedmi tunám. Ve spolku byli zastoupeni včelaři z deseti obcí: Nové Strašecí s Pecínovem, Kroučová, Pochvalov, Ruda, Rynholec, Řevničov, Třtice, Smilovice, Kozojedy a Třeboc (ta jediná dnes ve spolku zastoupena není).

Devadesátá léta samozřejmě přinesla mnoho změn. *Český svaz včelařů* přijímá nové stanovy, které delegují základním organizacím a okresním výborům právní subjektivitu, a tím i zodpovědnost za vlastní majetek a vlastní hospodářské aktivity v novém ekonomickém prostředí,

které ovlivňovalo ceny cukru a medu. Ty začaly kolísat. Za své vzaly pravidelní odběratelé a spolek se musel vyrovnávat s novými neznámými obchodníky a překupníky a starat se o odbyt medu, neboť ten tehdy vázl. Organizace také rozprodala svým členům málo využívanou spolkovou knihovnu (260 položek), jež v podstatě přestala existovat.

Včelaři řešili novou pohromu v podobě dalšího výskytu roztoče Varroa v Novém Strašecí, v Rudě a ve Třtici. Spolek se dále udržuje v činnosti, koná pravidelné schůze, spolupracuje s okolními organizacemi, účastní se exkurzí a přednášek, ovšem potýká se se zásadními překážkami, které jsou celozemského rázu: pokles počtu včelařů a včelstev. Zatímco roku 1989 evidoval spolek 100 členů a 903 včelstev, o rok později již to bylo 88 členů a 899 včelstev. Nejnižších hodnot se dosáhlo roku 2008, kdy spolek evidoval 36 členů, a na jaře se zjistilo, že zazimování přežilo jen 62 včelstev, 308 jich uhynulo. Opět udeřil roztoč Varroa, jemuž vyhovuje mírné zimní počasí. Došlo tak ke katastrofálnímu úhynu včelstev nejen v našem regionu, ale i v celé republice.

Následně se počet členů vyšplhal přes číslovku padesát. Na podzim 2015 zazimovali včelaři 612 včelstev a v lednu 2016 bylo ve spolku evidováno 64 členů. To souvisí s celostátním neutěšeným stavem, kdy počet včelstev do roku 1990 vystoupal na necelých 800 000, ale následně započal výrazně klesat. Nejnižší počty byly v tomto ohledu evidovány roku 2003, kdy dochází k vysokému úbytku včelstev, a po roce 2006, kdy jejich počet v naší republice poklesl pod hranici 500 000 a počet včelařů se snížil ze 75 000 (na počátku devadesátých let) na necelých 50 000 (roku 2006). Neblahý trend, způsobený moderní dobou, se nedaří zastavit. Opakovaně tu působí i neustále se vracející roztoč Varroa. Na druhou stranu roste podpora včelařství ze strany státu, Evropské unie a různých institucí, včetně kraje, obcí i soukromých společností, které rozvíjí dotační programy.

PhDr. Jan Černý

SOUČASNOST VE SPOLKU

2008

Do nové etapy po velkém úhynu včelstev vstoupil spolek mimo jiné tím, že jednatelské funkce se tohoto roku ujal Václav Kladivo, který započal s elektronickou evidencí spisového materiálu vzešlého z činnosti organizace. Evidovány musely být poplatky za ošetřování včelstev, dotace, seznamy členů, počty včelstev a jiné náležitosti. Výbor spolku má dosud sedm členů, předsedu, místopředsedu, jednatele, hospodáře, účetní a dva členy. Revizní a kontrolní komise má tři členy a důvěrníků pro jednotlivé obce je devět, přičemž Nové Strašecí má tradičně důvěrníky dva. Na podzim toho roku žádal spolek o dotace na nový přenosný kompresor pro léčení, které bylo více než potřebné kvůli kvalitnímu zazimování a ochraně proti nemocem. Působila tu zmíněná kritická situace, kdy zimu 2007/2008 nepřežilo 308 včelstev kvůli roztoči Varroa destructor. Kompresor však spolek získal až v prosinci, po zimní léčbě. Přes nepříznivé dopady se podařilo roku 2008 zazimovat 210 včelstev.

2009

Toho roku byl zakoupen druhý kompresor, poprvé tak mohla proběhnout léčba novými vyvíječi a kompresory (fumigace a aerosol). Opatřeno bylo též šest instruktážních filmů na DVD, natočených Českým svazem včelařů. Osm členů se zúčastnilo kurzu na chov matek. Čtyři členové se zúčastnili exkurze na výstavu včelařů, rybářů a myslivců v Lysé nad Labem. Situace se začala zlepšovat i co do počtu členů a včelstev. Spolek měl tehdy 43 členů se 285 včelstvy a 4 členy bez včelstev. Určité obavy způsobilo zjištění ohniska včelího moru v Tuchlovicích a v oblasti mezi Kačicí a Smečnem.

2010

Tento rok přinesl tři zlaté medaile v soutěži Český med roku 2010. Dvě získal začínající včelař Jiří Petráček z Řevničova-nádraží za med květový a medovicový a jednu Vít Ibl ze Třtice za med květový. S oběma byl učiněn rozhovor v regionálním tisku. Strašečtí včelaři spadají do ochranného pásma na včelí mor, ale ten se naštěstí u místní organizace neprojevil, ani nyní, ani v minulosti. Opakuje se kurz včelařského ústavu v Dole na chov včelích matek, kterého se účastní i novostrašečtí členové.

2011

Okresní výbory ČSV se přejmenovaly na okresní organizace. Všechny spolky tak upravují své názvy a mění razítka. Opakuje se kurz na chov matek. Společně s rakovnickou základní organizací se zúčastnilo několik členů zájezdu s přednáškou na chovatelskou a šlechtitelskou stanici přítele Jaroslava Sedláčka v Příchovicích u Plzně, který se uskutečnil po jeho přednášce v Rakovníku. Neustále probíhají žádosti o dotace na pravidelné léčby včelstev.

2012

Na členské schůzi dne 3. března se vzdal své funkce předseda Věroslav Hájek. Jeho nástupcem byl zvolen Jiří Petráček. Členové se pravidelně zúčastňují různých kurzů a exkurzí, pořádaných především rakovnickou okresní organizací. Pozvolna se daří zvyšovat počet členů, který v tomto

roce dosáhl čísla 57. Díky aktivitě jednatele Václava Kladiva mají včelaři možnost komunikovat přes internet pomocí portálu sousedé.cz, kam jsou vyvěšovány některé důležité dokumenty z činnosti organizace a další informace pro včelaře. Městský úřad Nové Strašecí nabízí nové dotační možnosti na technickou výbavu včelařů.

2013

Po čase se opět řeší rostoucí věkový průměr včelařů. V novostrašecké organizaci dosahuje výše 58,9 roku. Spolek promýšlí kroky k lepší propagaci včelařství, která by měla oslovit především mladé zájemce. Plánuje zakoupení proskleného demonstračního úlu. Opakovaně se řeší špatné výsledky rozboru měli, musí se tedy zajišťovat jarní přeléčení včelstev. Předseda spolku Petráček si pochvaluje dobrou spolupráci s okolními organizacemi, především v Rakovníku a ve Mšeci. Tím se zvyšují i osvětové možnosti, účast na přednáškách a exkurzích. Dva členové se zúčastnili kurzu centrální evidence včelstev (CIS), pořádaného ve včelařském učilišti v Nasavrkách.

2014

V březnu odstoupil dlouholetý zdravotník spolku, místopředseda Pavel Sajfert. V obou funkcích ho nahradil Jaroslav Polák. Zrovna tak ukončil činnost hospodář Václav Libercajt, kterého vystřídal Pavel Andrášek. Členové obdrželi nové členské průkazky. Toho roku je spuštěna centrální evidence CIS, kam se zadávají údaje o počtech včelstev, vychovaných matek a o množství medu a vosku. V březnu předala základní organizace písemnosti novostrašeckého včelařského spolku z let 1906–1990 do Státního okresního archivu Rakovník.

2015

Rakovnická základní organizace pořádá tematický zájezd do Bučovic na Moravě na včelí farmu přítele Miroslava Sedláčka. Spolek začíná připravovat oslavy 110. výročí svého založení, včetně vydání sborníku, realizace výstavy v Muzeu Nové Strašecí a populární přednášky o včelařství. Členské schůze se konají jednou ročně v březnu v restauraci Sport v Novém Strašecí. Každé první úterý v měsíci se tam pravidelně schází i výbor, ale vítán je každý člen nebo zájemce z řad veřejnosti.

VZPOMÍNKY PAMĚTNÍKŮ

Své vzpomínky poskytli novostrašečtí ***včelaři většinou v písemné podobě, někteří z nich se pak zúčastnili besedy zorganizované dne 12. prosince 2015 za účelem sepsání této kapitoly. Protože ústní a písemnou výpověď nemůžeme míchat,*** *editujeme mluvené slovo vždy zvlášť kurzivním písmem s* ***příslušným*** *označením.*

Jiří Vyskočil*, Nové Strašecí* *obr. 25*

Členem základní organizace v Novém Strašecí jsem 38 let a včelařím 40 let. Jako nejstarší členy pamatuji tyto včelaře: pánové Rosívač, Růžička, Brabec, Kýhos, Štýbr, Možkovský, Najman, Kraus a pan Kaňka, který měl na Mackově hoře včelín. Za války přes něj zásoboval partyzány.
Když jsem se v roce 1975 rozhodl, že budu včelařit, nevěděl jsem o včelách nic. Zakoupil jsem si knížku, ve které jsem zjistil, že úl se skládá z plodiště, z medníku, z rámků a z mateří mřížky. Ve včelstvu jsou dělnice, matka, trubci a plod. V té době byly úly budečák, moravský univerzál a nástavkový úl tachovák. Začal jsem včelařit ve třech nástavkových úlech. Dostal jsem dva roje a jeden oddělek. Po umístění včel do úlů jsem včelstva stále sledoval. V té době byly včely agresivní, chůze před česnem byla nebezpečná. Hrozilo bodnutí žihadlem. Po prvních žihadlech jsem dost otékal. Vědomosti jsem získával tak, že rady od starších včelařů jsem si ověřoval na vlastních včelstvech, jsou-li dobré, nebo ne. Další zkušenost byla: Vlastnil jsem troje včelstva, která jsem na zimu nakrmil. Dostala 12 kg cukru. Jaké bylo na jaře překvapení, když dvoje měly dost zásob a jedny žádné. Další zkušenost byla, když jsem přišel ke včelstvu, před úlem ležel chomáček včel a mezi nimi matka. Matka měla přistříhlé křídlo, a proto se včely nevyrojily. Oslovujeme se příteli. Protože jsem měl včelstva umístěna na Borech, při jarní prohlídce jsem zjistil, že mně někdo odcizil jeden úl. V dalším roce se včely pěkně proletovaly. Při další kontrole jsem zjistil, že v šesti úlech chybí včely. Proto jsem úly opatřil třmeny a zámky. Když jsem měl vytáčet med, zámky byly odstraněny a med odměřen. Proto jsem včelstva umístil na jiné stanoviště. Na dalším stanovišti mně někdo jedno včelstvo zapálil a v zimě jedno shodil ze stojanu. Proto jsem se zase stěhoval. Takový jsem mezi námi včelaři.
Včelaření v dřívějších dobách se lišilo od dnešního, kdy byly úly slaměné a dřevěné. Neobnovovalo se dílo, včely se často rojily, protože byl malý prostor. Byl malý výnos medu. Rozvoj včel začal v měsíci květnu. Končil po nakrmení včel na začátku září. Pak včelaři zakryli včely peřinkami a chodili kolem nich po špičkách. Bylo to krásné včelaření. V dnešní době začínáme již v únoru a v březnu – jarní léčení. Další léčení je v měsíci srpnu a září. Pokračujeme dále v říjnu, v listopadu a v prosinci. Tak se liší včelaření dříve od dnes.
V roce 2007 jsem měl deset včelstev. Další problém byl, když nás postihl další úhyn včel na varroázu. Včely z úlu zmizely, ani jedna tam nebyla. Zakoupil jsem nové včely v Novém Městě na Moravě. Byly to jiné včely. Matka kraňka, včely mírné, rychlý rozvoj, nerojivé, vyšší výnos medu. Včely se chovají ve dvou plodištích a ve dvou mednících. Proto došlo k jinému způsobu ošetřování. Větší počet mezistěn, dbát na to, aby matka měla možnost dále klást. Přeměna nástavků, výměna nových matek.

Náš včelařský spolek se měnil jako vývoj ve společnosti. Dříve se získávaly prostředky jen od Českého svazu včelařů. Spolek obhospodařoval vařák na vosk a knihovnu. V té době nebyl zájem o půjčování knih, byl problém se skladováním. Proto se za symbolickou cenu rozprodaly členům. Při začínajícím boji proti varroáze byl vyroben elektrický kompresor a nakoupeno zařízení pro aerosol + kompresor. Spolek pořádal zájezdy na Zemi živitelku do Českých Budějovic a další výlety. V dnešní době se dostávají dotace na zazimování včelstev. Obzvláště podpora začínajících včelařů, nákup nových úlů, medometu. Práce ve spolku je dosti složitá, protože spolek má velký územní rozsah. Má Rynholec, Rudu, Nové Strašecí, Řevničov, Třtici, Kroučovou, Pochvalov, Smilovice a Kozojedy. Má vysoký věkový průměr. Ve spolku je možné si zapůjčit vařák na vosk a přístroj na měření vody v medu. Začínající včelaři mají možnost získávat vědomosti na internetu.
Členství ve spolku umožňuje léčbu včel. Společný nákup léčiv za dotovanou cenu. Spolek se schází jedenkrát do roka při výroční schůzi. Obdržíme občerstvení. Dále se uskutečňuje schůze každé první úterý v měsíci. Na ní se scházejí přibližně stejní členové. Musíme odebírat povinně časopis Včelařství. Myslím, že těch výhod proti nečlenům nemáme.
Mladé generaci bych chtěl vzkázat, aby se začínala zajímat o přírodu a včelaření. Protože u včel poznají, jak příroda je křehká, vliv počasí na opilování a snůšku. Včely opilují asi 80 % rostlin. Dále práce včel pro jejich společenství. Uvidíte, jaká je to krásná zábava.

Ústní vzpomínka Jiřího Vyskočila
(beseda 12. 12. 2015, redakčně upraveno)

Já jsem dělal předsedu, končil jsem asi v roce 1993 [!] a dělal jsem to asi zhruba deset let, asi vod roku 1984 [!], když jsem stavěl barák. Včelařit jsem začal v Rynholci, kam jsem se přiženil. Tam jsem začal shánět med, a už mi to štvalo, tak jsem se dal do včelaření. Koupil jsem si knížku, tam jsem si něco přečet, medník, plodiště, to člověk nikdy neviděl. Bývalý partyzán Lola, to byl Rus, který tady zůstal po válce, mi dal starý úly z prken a v tom jsem začal. Potom nám kvůli lupku bouraly barák a tam v Rynholci bylo podezření, že já mám u včel mor. Tak jsem to nesměl vodvézt. Barák chtěli bourat, tak včely jsem vodtáh do roští nad tunel, udělal jsem si pěšinku. Von ten mor tam ale nakonec nebyl, to bylo jen podezření. Ten Lola měl na Šibeňáku zahrádku a včelařil. Měl asi dvanáctery nebo patnáctery včely a přišel jednou a říkal, jestli nechci ty včely, že nemůže manželku dostat na zahrádku, vona jak otevře dvířka, už má žihadlo. No tak jsem si je vodvez a vodvezl jsem je na Šibeňák, tam bylo spolkový políčko. A z toho Rynholce, co jsem měl ty včely, tak ty jsem vodstěhoval zase do lesa, z toho důvodu, protože jsem si řekl, je varroáza, tak jsem měl strach, aby mi to nezlikvidovala. Tak jsem měl část včel v lese tady na Borách a část včel na tom Šibeňáku. Jenže tam byl hrozný přístup, tam se člověk dostal jedině po žních, když bylo posekaný pole. Tak já jsem nosil bedničky s tím medem nahoru k vodojemu. Na vozejku jsme měli medomet a tam jsme točili. Pak jsem to nakonec přestěhoval všechno do toho lesa. No tak takhle jsem začínal. Já vo tom nevěděl..., nebo jsem poslouchal někde... Takhle člověk získával ty zkušenosti.
Já jsem stavěl barák, voni ze spolku tam přijeli, přijel tam Franta Lev či ještě někdo, a vodtáhli mě do Sportky, tam měli nějaké zasedání, a abych to dělal [předsedu]. Já povídám, vždyť stavím, ale to prý zvládneš. No tak jsem to dělal. Takhle jsem tedy začínal. A co v tý knížce, dneska je všechno na internetu, dneska to není problém, ale tím, že jsem se v tom hrabal, koukal, tak jsem na to přišel, co s tím. Vono se nedá říct, že každej rok je pomalu jinej. Jeden rok nosej med do medníku zleva, druhej rok ho tam zase [nosej] zprava, jeden rok normálně jdou rámky zanášet, voni to zanášej postupně, víčkujou, druhej rok to bylo z druhý strany. Dneska je už to vo něčem jiným. Když třeba jsem neměl včely, tak jsem šel tamhle k Pavlovi, nebo to zase přišel někdo, tomu člověk dal roj a to jsme to tady patlali, furt ty samý včely. Matky jsem dělal takovým způsobem, že jsem si udělal voddělek, dal jsem do toho čerstvej plod, rámek medu, rámek se zavíčkovaným plodem a takhle jsem si to dal na verandu do bedničky. Tak jsem si dělal matky. Pak jsem začal zkoušet – tamhle vod Plzně jsem měl, měl jsem z Dolu, měl jsem z Liběchova – kupoval jsem matky, ale furt mi to nesedělo. První rok ještě jakž takž, nebo se to vymění, a už všechno šlo dolů a už to i píchalo. Teď už mi sedí, beru to vod jednoho chlapa a jsem s nima spokojenej. Jsou tady v Česku lidi, který jsou mezi špičkou v chovu matek.

***Ing. Luděk Tauer**, Řevničov-nádraží* *obr. 23*

V roce 1967 začal Lesní závod Lužná rozprodávat včelnici v oboře Libeň u Nového Strašecí, jak včelstva, tak úly. V květnu jsem tedy koupil čtyři úly, tzv. pětiletky, se včelami s tím, že začnu včelařit, a prvního června jsem se stal členem ČSSV v Novém Strašecí. Začátky byly těžké, protože v osadě Řevničov-nádraží nebyl žádný včelař, který by poradil. Tak jsem se prokousával sám. Po několika letech jsem našel kamaráda, včelaře na slovo vzatého, ing. Františka Kamlera [ředitel Výzkumného ústavu včelařského v Dole – pozn. J. Č.]. Ten mě přesvědčil, že v pětiletkách se nedá moudře hospodařit, a dodal mi polotovary nástavkových úlů, které jsem si s jeho radou a pomocí sestavil sám. Takto jsem si udělal čtyři úly včetně nástavků. Nejkrásnější chvíle jsem prožil, když jsem začal vlastnoručně udělané úly osazovat. A hned jsem poznal, že včelaření v uvedených úlech je úplně něco jiného nežli v pětiletkách.
Úly jsem používal až do roku 2015, kdy jsem ze zdravotních důvodů přestal včelařit, a to mi v posledních letech moc pomohl přítel Pavel Sajfert z Nového Strašecí. Za to mu děkuji. Čas zanechal své stopy na mém zdraví i na úlech. Včely předám své vnučce a koupím jí nové nástavkové úly od přítele Břinka z Jesenice. Ale nebyly jen příjemné chvíle, když mi nějaký dobrý člověk zlikvidoval všechna včelstva sprejem na hubení vos. Ale byl to opět ing. Kamler, který mně pomohl prázdné úly obsadit.
Ze své činnosti u ZO v Novém Strašecí nejraději vzpomínám na přítele Krause, na přítele Veselého, pečlivého jednatele našeho spolku, a na výborného včelaře a člověka, důvěrníka v Rudě přítele Ševčíka. Po příteli Veselém jsem převzal jednatelství na deset let.
Za druhé světové války včelařili na osadě Řevničov-nádraží čtyři včelaři až do roku 1952. Kamarádil jsem se se synem jednoho z nich, tak vím, že za války a těsně po ní to měli těžké. Získávali med v malém množství po první snůšce a ostatní nechávali v úlech. Proč? Včely museli zazimovat na vlastních zásobách, poněvadž při lístkovém systému dostávali na včelstvo jen tři kila cukru, a to není množství na zazimování. Druhé vytáčení bylo až po zimě, kdy se včelám braly zbylé zásoby před jarním obdobím. Zhruba od roku 1952 do roku 1967 nevčelařil na osadě nikdo. Od roku 1967 do roku 2003 jsem včelařil sám, pak začali dva včelaři.

V sedmdesátých letech se začaly objevovat špatné zprávy o nemocech včel a jen díky obětavosti výzkumných ústavů a značného množství včelařů se začalo systematicky léčit, a tím se ušetřilo tisíce včelstev od úhynu. A právě toto se značně odlišuje od minulého včelařství. Veliká negativa vidím ve všeobecné honbě za ziskem a znehodnocováním pečlivé práce včelařů tím, že se med ve velké míře pančuje. Velké plus vidím v dotacích a ve značné podpoře včelaření. A v tom je i práce s mladými, kteří by chtěli včelařit, a to bez bázně, poněvadž ochranné pomůcky jsou na vysoké úrovni. Každé jedno zdravé včelstvo má ohromný význam pro existenci naší planety.

Ústní vzpomínka Luďka Tauera
(beseda 12. 12. 2015, redakčně upraveno)

V šedesátým sedmým jsem koupil čtvery včely a vod tý doby do letošního roku jsem ve spolku. Do spolku, do strašeckýho, jsem přišel 1. června 1967 a skončil jsem tady u pana Kladivy. Do tý doby jsem byl jen členem, ale když umřel Veselej, tak jsem to vzal s tím, že to budu dělat jako se ženou dva tři roky, a dělal jsem to deset. Vod kdy jsem to dělal, to už nevím, vod roku úmrtí pana Veselýho. Po mně to dělal pan Kladivo.
V tom sedmašedesátým ředitel lesů [zrušil] jako absolutně nerentabilní včelnice v Libeni v oboře. Tak jsem koupil ty čtyry včelstva, vodvezl jsem je. Já bydlím na řenčovským nádraží, samota, nikdo tam nebydlí, takže jsem se tam prokousával tak všelijak. Přitom, jak jsme říkali, jak člověk otevřel prkýnko, včely zadkama šly napřed, [jak byly divoký]. Taky taková hezká skutečnost, šla tam parta lidí a přicházeli, najednou kurva… a už byli na nádraží, jak letěli. Máma, žena, když se šlo vytahat mrkev, petržel, v kuklách, no hrůza. Tak jsem tohle říkal Frantovi Kamlerovi, von říkal, s tím něco uděláme. Přivezl matku, přišel tam, votevřel, za chvíli byl zpátky, mák tam do toho, vyndal florečňan, dal ho do kuřáku, poslouchal, vyhrabal, našel matku. Čili po takových dvaceti minutách, po půl hodině přišli k sobě, normálně matku bez klícky ji tam dal, no a takhle mi to udělal se všema čtyrma. Byl svatej pokoj, mohli jsme chodit v trenýrkách. Jak lítali, tak kuřákem, do kterýho dal to, co čoudí, a florečňan, a zblbnul je. Von potřeboval najít matku a v tý hrůze, to jsem měl rukavice bílý. Takhle jsme je uzákonili. Tam nešlo jít na zahradu.
S Frantou se kamarádíme třicet let. Von je ze Zeměch mezi Velvarama a Kralupama. Von kočoval včely nade mnou nad zahradou v Řevničově, tak tam jsme se dali tak pomalu dohromady, navštěvujem se. Tak ten mně jako moc pomoh. A v těch pětiletkách, říkal, Luďku, tak to je špatný tady v tom hospodařit. Tak mi dal plánek na ty nástavkový úly, to jsem jako hrdě si udělal sám, přivezl jsem polotovary, tak jsem prakticky doteďka s nima byl spokojenej. Ale už to nešlo, nabobtnaly všelijak.
Franta Kamler tam měl čtyryadvacatery včely, paní mu točila, von postavil takovej stan, bílej, no jí to nosil do toho stanu a točili takhle. Paní dělá magistru v lékárně ve Velvarech. Tady měl jenom včely, von kočoval. Von prakticky kočuje na pěti rostlinách – řepka, akát, slunečnice, vojtěška a tak ještě když se něco šiklo. K nám to vozil na jmelí. U nás když medovice nebyla, tak to byla bída, poněvadž na řepku je daleko, je tam spousty malin, vostružin, a když jsem začínal, byly plný paseky. Říkali jsme tomu pinčurák, vrbovka, taková fialová, a ta dala spousty medu.
Jak jsem se stal jednatelem? Umřel tady přítel Veselý a já kamarádil nebo předsedu nám dělal Jaroušek Hájek a von říkal, Luďku, vem to aspoň na rok na dva po tom Veselým. Tak mě ukecal.

Tak jsem se tím pádem k tomu jednatelství dostal. Zrovna jsme přišli do takovýho, v těch sedmdesátých [!] letech nejhoršího pozadního včelařskýho období, když začaly nemoce. Varroa sem přišla, jak začali kšeftovat s medem.
V Řevničově [nádraží], vždyť je to veliká osada, lesy, všecko dokola, ale nevčelaří nikdo. Teď tam přišli dva noví, Olda Mai a řevničovský starosta Petráček. Jinak tam nebyl prakticky od dvaapadesátýho roku nikdo. Do toho šedesátýho sedmýho, když jsem začínal. Nejblíž jsou včely až na Rudě.
Rodina dobrý, nadávali mi, ale vzali kuklu a šli na mrkev, i tahat do polívky. I na tu chviličku, vopravdu. Mám žábu, holku, ta holka má taky holku, ta je šikovná, velice šikovná. Holka vyštudovala vysokou, architekturu, a teď vyštudovala medicínu, teď má v Kladně vlastní ordinaci už. No a říkala, dědo, já se do toho dám, ty nedáme pryč. Vona u nás má byt. Já jsem dělal prakticky deset let ředitele na Lesním závodě v Lužný. A od šedesátýho roku jsem tam dělal všecko možný. A prakticky já jsem na tom řenčovským nádraží, táta tam dělal ajznpoňáka, jsme v tom Řenčově 78 let. Ve třicátým osmým táta sloužil v Litvínově jako výpravčí, a když přišli [Němci], tátův brácha říkal, Franto, sežeň přes noc vagón, naložili všecko v tom Litvínově do vagónu, nábytek, a vagón voni poslali do středních Čech. Tady táta šest neděl sháněl místo, vagón plnej. Ta vila, kde bydlím, to stavěl nějakej generální ředitel podniku Kolben-Daněk pro svý dcery a měl naproti revír, velkomysliveckej revír.
Ty moje začátky toho jednatelství, tady je náš jednatel, novej, ty modernosti, my to všecko psali, seznamy, ručně. Nebylo toho tolik, ale času to zabralo. Já furt kopíráky, psací stroj na to.

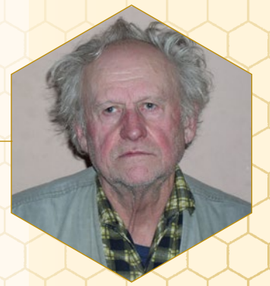

***Pavel Sajfert**, Nové Strašecí* *obr. 27*

Chovat včely jsem začal v roce 1972. V té době jsem měl ve svém okolí tři včelaře, tak jsem to zkusil také. Přivezl jsem si šest včelstev od včelaře z Krušovic, který končil s chovem. V té době jsem byl vděčný za každou dobrou radu. Na členské schůze, které jsme měli vždy na jaře, chodil včelař, který nebyl členem naší základní organizace, měl včely v lese na Amálii, kde choval včelí matky z vyšlechtěného chovu. Tak jsem si od něho jednu koupil. Výsledek se dostavil, včelstvo bylo mnohem silnější, snůška větší. Tak jsme navázali bližší kontakty se včelařským ústavem Dol. Od té doby byla naše včelí populace lepší.
Zlom nastal, když jsme dostali informaci, že se k nám dostal parazit Varroa a že musíme léčit. Byl to začátek, ale zvládli jsme to. Vybavení jsme neměli, jenom aerosolový vyvíječ. Ostatní jsme si museli zajistit sami. V další sezoně jsme si pořídili vše potřebné. Tak jsme včelařili a každý podzim jsme tlumili parazit Varroa. Tak to šlo, až asi v roce 2007 jsme dostali informaci, že bychom měli do včel po snůšce umístit gabonové pásky. Někdo uposlechl, někdo ne a o včely přišel. Celkem jsme přišli o většinu včel a začínali jsme od začátku. Dnes již je situace podstatně lepší, protože všechny ochranné prostředky máme v dosahu.
Těm začínajícím včelařům, kteří nemají ve svém okolí včelaře, který již všechno zná, mohu vzkázat, ať se dostaví do naší organizace a každý jim rád poradí.

Ústní vzpomínka Pavla Sajferta
(beseda 12. 12. 2015, redakčně upraveno)

Já jsem začal tady včelařit asi vod roku 1972, vod tý doby jsem dělal léčitele až do loňskýho března, 2014. Pak to vzal Polák. To jsme začali dělat, když tady byla ta varroáza, to vošetřování, tak to jsme začali dělat s tím inženýrem Baťkou, to byl člen normálně tady. Já nevím, jestli ten inženýr Baťka je tam taky vedenej, protože von byl šikovnej na všechno, to byl vopravdu, ten byl šikovnej.
Já jsem koupil šestery včely tady vod jednoho včelaře z Krušovic v sedmdesátým druhým. Tak vod něj jsem to koupil, protože von končil, tak mi dal všechno i s tím vybavením, medomet, budečáka a všechno. Byly to ty starý český včely, tak voni, nějaká ta snůška byla. Jenomže já jsem nebyl tady zaměstnanej, že jsem jezdil domů jednou za čtrnáct dní na sobotu, na neděli, takže bylo i dost rojů taky vokolo. Tam sousedi měli taky povyražení tam z toho, no a ten výnos nebyl jako nic moc. No ale potom, když jsme měli tady ty schůze, tady jsme se slejzali vždycky jednou za rok na jaře jako letos, jako vždycky. No tak sem mezi nás přišel jeden člověk, ten do naší organizace snad ani nepatřil, ale tedy ty statky, tak to byl školní zemědělskej podnik, to byly Lány, Ruda. Jestli to byl profesor nebo nějaký výrobní náměstek v tý škole, ale prostě měl včely tady na Amálii přímo [doc. ing. Václav Mašek z Vysoké školy zemědělské – pozn. J. Č.]. Říkal, že tam je sám jedinej, akorát tam byl ještě jeden včelař, ten říkal, že má matky vod něj. A von si to přivez vodněkad. Tak se tady zmínil, kdo by měl zájem, tak aby si tam vod něj tu matku vzal tenkrát. Tak já jsem si tu jednu matku vzal, a to okamžitě to byl, ten rozdíl byl hned znát. Veliký včelstvo se z toho vyklubalo, žádnýho nic moc agresivního v tom nebylo a snůška, tak ta byla víc než jednou taková.
Některý zase co byli tady takový ty, kterejm bylo v tý době už kolem těch šedesáti nebo tak, říkali, kdepak, to jsou takový ty novoty, tyhle ty včely jsou tady zvyklý na tuhle tu naši přírodu, na to podnebí a na to všechno, to je taková ta novota. Někdo byl proti tomu, někdo byl zase pro. Z těch když sem přišli třeba z Rakovníka, ten Trčka, kterej tam jako je teď, von snad končí, tak tenkrát když von tady byl, tak to ještě [s ním přišel] ten jejich představitel, von bydlel u nemocnice v Rakovníku, tenkrát jemu mohlo bejt tak kolem šedesáti nebo pětapadesát a Trčka, tomu bylo něco přes třicet, to byl nějakej náměstek. Ten prostě říkal, podívejte se, vždyť tady máme včelařskej výzkumnej ústav v Dole, já vám to tam zkontaktuju, kdo budete chtít. Pak už jsme se navázali na ten včelařskej výzkumák a už to zase bylo vo něco lepší. Ale říkám, kdo chtěl akorát.
Když já jsem to měl v těch budečákách, tak tu matku, kterou jsem si přines vod toho inženýra z tý Amálie, tak ten budečák na ni byl malej. Já jsem si začal dělat ty budečáky původně sám jako modernější, tak jsem to nechal a už jsem dělal jenom tyhle ty bedny [nástavky]. Ta matka to vymrskala celý, že to bylo úplně plný ten úl. Měla tam třicet čtyřicet rámečků a měly je vobsednutý. Bylo to dobrý, až potom přišla varroáza, no a zase vošetřování. Teďkon nevěděli jsme jak. Tak pár instrukcí jsme na to dostali, ale ten aerosolový vyvíječ no a ten zdroj toho stlačenýho vzduchu, to jsme si museli nějak potom [obstarat]. Pak se koupil kompresor. To bylo z toho pionýra ten motor nebo z mopeda. A bylo to těžký, ve dvou jsme to museli [tahat] do Šibeňáku, vod vodárny přes trať jsme s tím lezli.

Václav Kladivo, *Nové Strašecí* *obr. 26*

Ústní vzpomínka
(beseda 12. 12. 2015, redakčně upraveno)

Já jsem začal včelařit někdy v roce 2003 a potom jsem vod března 2008 začal dělat jednatele. V tý době se koupil první kompresor, abysme měli na léčení, tedy v letech 2007–2008. To bylo při 300 včelstvech a zůstalo asi 70.
Já když jsem začal včelařit, tak tady mám padesát stromů a nemělo mi to co vopýlit. Maruška Procházků mi sem dala včely jedny. To byla taky sranda, když já jsem začínal. Maruška mi sem dala jeden malej takovej úlek, jako voplodňáček. Já nic jsem s tím neuměl, tak jsem na to jenom tak koukal. Vony jak byly zavřený v tom malým, tak se mi vyrojily. Ještě mi to sem dávala spíš, když mi kvetly stromy, tak voni v tom se mi vyrojily, no tak já ten roj jsem chytil. Dost mně radil tady dole Hájek, no a nějaké věci jsem sehnal tady z Pecínova nad přejezdem, tam byl nějakej starej včelař Komárek, ten končil. Tak vod něj jsem sehnal dva medomety, s Maruškou jsme tam byli ještě, a takový nějaký ty věci, co tam zbyly vod toho včelaření, ale vlastně jsem z toho nepoužil nic. Takže jsem tímhletím způsobem začal.
No a vod Hájka jsem si půjčil úl, nástavec, spodek, vršek, a udělal jsem si ty čtyry úly. Dal jsem si tam do toho ty včely a začal jsem. A chtěl jsem to rozšířit, tak jsem si přivez včely, ještě s Proškem jsme jeli tamhle do Mšece, jak vykupoval med, jak tam měl tu kovárnu, Vyskočil. Takže jsme tam jeli pro to, von nám jich nechal, že mi nechá jako čtyry ty úly. Tak si říkám, tak to je fajn, dvoje mám, čtyry si přivezu, budu mít šestero včelstvo. Já jsem to přivez a druhej den jsem se koukal před úlem a vony tam byly takový ty bílý kousky. Tak jsem to smet, šel jsem za Procházkou a říkám, co to je? Von říká, no to je vápenatost plodu. Tak jsem šel dole za Hájkem a říkám mu, co s tím mám dělat? A von říkal, no spálit. To je nejlepší. No tak ale když je to hodně napadený. No tak já jsem do toho úlu vlez a tam kde byl plod, tak padesát procent bylo vápenatost plodu, co jsem bral vod toho Vyskočila. Tak jsem to vzal tu souš takhle, zajel jsem tam k tomu Vyskočilovi, jenomže von už byl, tenkrát v tý době ještě žil, ale už se nemohl pohybovat, tak ta dcera říkala, no ale tam když se vymění matka, takže se prostě ta vápenatost zničí. Já jsem říkal, ale podívejte se, to je polovina napadená, takže to jako ne. Kdyby tam byl jeden dva, tak se vymění matka, ale tady se podívejte, to je úplně bílý, černý. Tak jsem říkal, co s tím? No tak chcete je zpátky ty včely, anebo to spálím a přivezu vám úly. No já prej už to nechci, no tak já jsem to vykouřil a mezitím jsem dal ještě jedny včely do novýho, jsem to dal do toho úlu. A hned jak se tam prostě prováděl ten plod, tak už se tam vobjevila taky vápenatost plodu.
Takže já jsem s tímhle měl hrozný problémy. Já jsem si přivez včely, myslel jsem, že budu mít víc včel, a ještě jsem takhle dopad. Pak jsem si teda vobjednal dvoje včely, voddělek z Dolu. Tak jsem si koupil dva voddělky, a k těm dvoum včelstvům jsem začal čtyři, no a tím jsem pomalu rozšiřoval, no a letos jsem jich zazimoval osmnáct.

Jiří Petráček, Řevničov-nádraží obr. 24

Jak jsem začal včelařit

Začalo to v roce 2008. Široko daleko žádná včela, a tak žádám jednoho z místních včelařů, jestli si nechce umístit úl ke mně na zahradu. Odmítá se slovy, že mu jedno odloučené stanoviště stačí, ale jestli chci, abych si zašel k panu Studničkovi, on že mně určitě přenechá nástavkový úl, včely mně seženou a poradí.
Asi jsem se trochu zbláznil, já tam šel. Trochu nevěřícně kroutil hlavou, ale jeden úl čítající dno, tři nástavky, mateří mřížku a víko mně odprodal za 1000 korun. Včely mají objednané, a jakmile bude mít prodávající veškerá vyšetření včel na jejich zdravotní stav v pořádku a souhlas hygieny, tak mně včely přiveze.
Doma se dávám do práce. Za zahradou vyklízím a vysekávám letitý nepořádek a připravuji stanoviště. Ačkoli nemám o včelaření ani páru, myslím, že je to ideální místo, že se jim tam bude líbit. Místo za zahradou na okraji lesa, ani přímé slunce, ani stín, ani větrno. Vžívám se do pocitu včely a ejhle! Tady se jim bude líbit. Úl posazuji na starou cívku od kabele, sedí tady prázdný, ale v celé své parádě.
Den D. Konec června mě zastihuje v práci. Včely jsou přivezeny a je třeba je usadit do úlu. Nakládám pana Studničku s rojákem plným včel. Trochu hartusí, že čekal silnější oddělek, že je pouze na pěti rámkách, ale věřte nevěřte, já nevím, o čem je řeč. Přijíždíme na místo činu a mám dojem, že je docela příjemně překvapený z místa, které jsem pro včely připravil. Moje dílo je rozebráno, dva nástavky uklizeny do kůlny a na místě zbývá jen ten nejspodnější, do kterého přendává jeden obsedlý plást za druhým. Jen tak v košili s krátkým rukávem, bez kukly. Dívám se mu přes rameno a vůbec nemám obavu, že bych mohl přijít k žihadlu, prostě hodné včely. Vysvětluje co a jak, kde je plod, kde zásoby, ukazuje matku označenou červeným terčíkem. Doplňuje prázdné souše, zakrývá úl a je hotovo. Ve svých padesáti letech se stávám nejmladším včelařem v Řevničově. To je docela bomba, nebo ne?
Pan Studnička mně ještě vyzpovídá, jestli jsou v okolí nějaké lípy, aby se dostaly k pylu, dává pár rad pro začátek a slibuje pomoci, kdybych si v začátcích nevěděl rady. Roj včel 850,- Kč, ale protože se domlouváme na dalším postupu, léčení, kontrole rozvoje a dalším, o čem nemám ani páru, dávám mu celou tisícovku, aby měl na benzín, a drbu si hlavu, na co že jsem se to dal.
Kontaktuje mě předseda včelařského spolku, vyplňuji přihlášku, místo stanoviště, počet včelstev a já nevím co všechno. Hotovo, teď jen registrační číslo včelaře a je ze mě „přítel“, tak se totiž včelaři mezi sebou oslovují, víte?
Protože jsem „king“ a včelky jsou „hodné“, jdu se do nich asi třetí den mrknout a pochlubit se té mojí, jakéže máme skvělé nadělení. Samo sebou, zatím nemám klobouk, rukavice, kuřák, prostě nic. Jen včely v úlu. Nadzvedávám víko, a ejhle. Včelky stačily krycí desku tvořenou z prkýnek přitmelit, a tak se najednou odkrývá celé dílo a včely zuří. Jau, jau, jauvajs. Oba jsme schytali pár žihadel, inu dobře mi tak. Trvá mi nějakou chvíli, než se zklidní a jdou zakrýt.
Po mém prvním pořádném seznámení se včelami (alespoň jsem si jistý, že nejsem alergický na včelí jed) hned při první cestě do Rakovníka kupuji včelařský klobouk, kuřák a rojáček. Suma sumárum další tisícovka a med v nedohlednu. Jako správná „včelařská naivka“ jsem si myslel,

že ještě letos vytočím něco málo medové pochutiny, ale na tu si budu muset počkat do příštího roku. Teprve teď se dočítám v odborné literatuře, co a jak.
Jak tak přemýšlíme, jak se dostat k medometu, dozvídám se od dcery, že se pochlubila známým pod Řípem, že jsem se zbláznil do včel. Ještěže tak, protože jejich děda včelařil, a tak chtějí vyhodit medomet, jestli prý nemám zájem? Neváhám a tradá do Vražkova. No vida, a mám skoro všechno.
Čas se chýlí k podzimu, léčení a první krmení cukerným roztokem. Vydumlaly cukrový roztok ze čtrnácti kil cukru. Tak dobrou noc, včelky, a naschle na jaře.

Celou zimu visím na internetu téměř každý večer, slídím po včelařských stránkách, čtu a zjišťuji věci nevídané. Rámky, rámkové míry, typy úlů, kdo co vymyslel, jak se včelařství ubíralo a jak dospělo až do dnešní doby. Jaké jsou trendy a co je již dávno muzejní kus a co je in. Hlava jde z toho kolem, no, a protože mně jedny včely nestačí, rád bych chov rozšířil o dva úly. K tomu je potřeba buď si je koupit, nebo udělat. Vybírám variantu číslo dva, sháním smrkové fošinky o síle 30 mm na nástavky, dno a střecha bude z OSB desky, nějaký ten hranolek, šroub, hřebík a jde se na to. Nástavky jsem si nechal udělat, ale ve finále se mně až tak nezdají, a tak je celé rozebírám a znova dávám dohromady za pomoci nejen hřebíků, ale i lepidla. Obývák se mění v dílnu, kde si po chvílích sbíjím rámky, které hned drátkuji. No, že to u nás vypadá! Ještěže mě v tom paní podporuje, nebo že by rezignovala?
Čas běží, rok s rokem se sešel, rada střídá radu. Jeden úl je málo, chce to alespoň tři. I tři není moc, chce to alespoň pět, to je prý jistota, že i přes nepřízeň počasí alespoň jedny včely zbydou, a najednou je z toho úlů deset. Jaro se blíží mílovými kroky, první výročka včelařů, kde se rozkoukávám, kdo že všechno ze známých dělá do včel, poslouchám, jak dopadlo léčení, kdo kolik má úlů a tak všelijak, pohádky o prvním jarním proletu, který ještě nebyl, a těším se na pořádně první jarní den, až prvně vyletí z úlu, a ejhle, je to tady. Přichází den D, teplota stoupá jak horečka a chvíli po obědě to začíná, mrak včel zahaluje úl, u česna život jak na frekventovaném letišti. Nechávám včely včelami a čekám na lepší počasí, až se oteplí na tolik, aby první prohlídka nebyla ta poslední. Počasí se umoudřilo, a tak jdu na to. Nastrojím se jak mimozemšťan, kuřák, rozpěrák, smetáček, a vyrážím se podívat do světa žihadel. Matku sice nevidím, ale zakladeno je, tak to jsem ji jen přehlédl v tom chumlu včel. Zásoby ještě mají, tak jen vymetám dno, abych jim pomohl s úklidem, a dál neruším.
Jaro je nezvykle teplé a já odjíždím na celý květen do Jeseníků. Je druhá dekáda dubna a já se ptám jednoho přítele včelaře, jestli není čas nasadit medník, když začíná nakvétat řepka, prý je čas, ale já jsem jako na trní. Za čtyři dny odjíždím, a tak opět vyrážím za panem Studničkou, aby poradil a včelky ohlídal po dobu, co budu pryč. Zároveň se s ním domlouvám na nová dvě včelstva, abych letos zazimoval tři. Slibuje, že se zastaví, a radí, jak s medníkem. Vyřezat divočinu, tři obsedlé zavíčkované plásty bez matky putují do nástavku, dvě souše a mezistěna do plodiště a odjíždím na měsíční dovolenou.
Z domova přicházejí informace o včelách, co říkal pan Studnička a co s nimi dělal. Koncem května nasazuje druhý medník s tím, že by se dalo vytáčet, ale když jsem pryč, tak ať si to užiji, až se vrátím.

Tak jsem doma, a co teď? Práce mám nad hlavu po tom měsíčním lenošení, a tak medobraní musí počkat do soboty. Zjišťuji, že nemám odvíčkovací vidličku, napravuji situaci a v sobotu se jde na to. Medomed vyčištěn, cedník a kýbl přichystán, jen jsem trochu pesimista ke zprávám pana Studničky, že je tam minimálně 20 kilo medu. Vylupuji medník a stěhuji to zlatavé, voňavé pokušení do garáže k vytočení. První odvíčkování jde pomalu, inu chybí trénink, a pak první tři rámky do medometu a už se točí. První med začíná vytékat. Je to jak malé divadlo a svátek pro celou rodinu. Hotovo, vytočené plásty jsou zpět v medníku. Už jen sklidit okolo úlu, jen uklidit dávno vyhaslý kuřák a bum. Celý proces bez žihadla a najednou prásk, nabourala do mého čela včela a mám ho. Za dvě hodiny nevidím na levé oko, ráno na obě. Do pondělí otok ustupuje, ale stejně můj mongoloidní zevnějšek nejde přehlédnout.
Vytáčím ještě dvakrát. Na potřetí jen tři kila tmavého, lesního medu. Škoda jen, že červen propršel, a tak z akátů nebylo nic a z medovice také ne. Snad každý den přepršká, a tak sladkou šťávu ze stromů smyl déšť. Ani ve snu by mě to nenapadlo, ale celkem daly 40 kilo medu, mršky. Skončilo medobraní, začíná příprava na zimu, divné co? Je přece léto! Předělávám stanoviště, aby se mi tam vešly nové dva úly plné včel. Úly jsem dodal, včely mně připravil pan Studnička, královny matky jsou z Výzkumného ústavu včelařského v Dole a stály každý jeden roj tisícovku. No nic. Odebrání medníku a letos budou holky přes zimu v dvoupokojovém apartmánu, ty nové jen v garsonce. Loňské dostávají na zimu patnáct kilo cukerného roztoku, ty nové po dvanácti kilogramech. Končíme fumigací a včelkám přeji dobrou noc.
Po zkušenostech se včelami musím říct, že se na rozdíl od jiného zvířectva, které jsem kdy choval, nejvíce podobají traktoru. S tím také po skončení sezony zajedete do garáže, kdo nemá fridex, vypustí vodu, odpojí baterii a čeká na jaro, až zase bude chtít nastartovat. Kdepak každý den dvakrát do korýtka nebo misky. Nic takového u včel nehrozí, ale pozor! Jedno nebezpečí se ve včelaření skrývá: Je to návykové.

VESELÉ I SMUTNÉ HISTORKY

(výběr z besedy 12. 12. 2015, redakčně upraveno)

Luděk Tauer
Tady jeden včelař strašeckej, nějakej pan Kraus, výpravčí na řenčovským nádraží, tam u nádraží jsou vysokánský akáty, von byl včelař velikej. Visel tam velikánskej roj. Hrozně vysoko, v osmnácti metrech. Přišel za mnou, říkal, Luďku, co takhle, nešlo by to sestřelit? Já byl kluk, pro každou blbost, von v tý červený čepici, tak jsem vzal flintu a tu větvičku, na který, tak jsem tam, a povedlo se mi to. Von měl dole bednu a papundekly a spadlo to. Ten takhle v tý červený čepici, to vidím jako dneska, a hledal matku. Já utíkal jsem pryč. A našel ji. Von je měl značený. Tak takovéhle srandy ze včerejška.

To bylo taky hrozný, když přijdete, na zahradě někdo mně přišel na jabka, dostal žihadlo, nakrmený včely, ten bublifuk nebo sprej na vosy a všechny čtvery [včelstva pryč].

Jiří Vyskočil
To jsem přijel z lesa, taky konec sezony, v kufru v tisícovce jsem měl rámečky a Franta Štýbr že tam je... Tak to tam nechám a za chvilku na mě někdo zvoní a říká, tady se ti rojej včely! Voni jak to cejtily ty rámky v kufru a voni prolezli do toho kufru, tak jsem jel tady na tu Štěpánkovic zahradu a tam jsem je smetáčkem vometával.

Mně, co jsme to tam měli, to zase někdo zapálil. Tam nalil benzín nebo co do toho úlu a zbyla mřížka, plíšky, co bylo železnýho, to zbylo, jinak tam byl chomáč a lítaly tam na to včely. Ty co byly venku, tak neshořely, tak tam na to spáleniště lítaly.

Při jednom podzimním krmení se ozvalo: „Nedráždi ty včely.“ Otočím se a vidím myslivce na posedu. Odpověděl jsem mu: „Co se bojíš, když máš pušku.“

Jiří Hubka
V začátcích mého včelaření se mi to hodně rojilo. Mám na Rudě zahradu, velkou zahradu, mám jedenáct sousedů: souseda, souseda, sousedky, sousedky a tak dále. V těch prvních rocích se mně zásadně včely rojily vždycky u sousedů. Já nevím, ale nepamatuju si, že by se mi vyrojily na mých vlastních stromech. Vždycky je to na sousední zahradě. A vždycky to seděl tak blbě, opravdu tak blbě, že to byla voblezlá celá větev, nejčastěji na jehličnanu, že to člověk nemoh sklepat, aby to spadlo do bedny, a vždycky jsem to musel dělat v rukavicích. Teď jste jich půlku při tak špatným umístění roje usmrtil. To byla totiž původně zahrada po tátovi a byly tam starý jabloně, který sázel táta, tak jestli ty jabka včely milovaly, já nevím. U sebe na zahradě jsem neměl nikdy roj. Sbírání roje je vůbec zábava, stojíte na žebříku, jednou rukou držíte bednu, druhou rukou se musíte nějak držet, aby člověk nespad dolu, a „třetí“ rukou sundáváte roj. Nějak vám jedna ruka schází, takže pády ze stromu s bednou včel jsem zažil mockrát. Ještě že blízko byla vždy moje paní, oblečená jako v atombordelu a dávala mi první pomoc.

Ostatní

To jsem měl kamaráda, ten vezl úl, stěhoval v noci, a u Třech stolů mu vypad úl z vozu. Von přišel druhej den voteklej... Von je tam házel zpátky rukama, v noci. Ve dne vona ta včela aspoň lítá... voni jdou za teplem, kór když jsou rozdrážděný. Já povídám, to bych do nich kopnul do pankejtu a nechal bych je tam. Druhej den voni se stáhnou do úlu.

Včela když bzučí, to nasadí to vysoký á, to už je naštvaná, že jo. To když nějaká taková přijde, říkám, co blbneš, koukej tý práce, vostatní dělaj. Tak ji plácnu. Co s ní, zblbne, to se nedá nic dělat. To zmagoří. Dá vysoký á, to je hotovo.

ZAKLÁDAJÍCÍ ČLENOVÉ V ROCE 1906

Ustavující schůze spolku dne 1. dubna 1906 se zúčastnilo 24 členů. Jejich seznam nemáme k dispozici, ale z prvních protokolů ze schůzí sestavíme jedenáct jmen i první funkcionáře:

Václav Čížek	účetní hospodářské záložny, *Nové Strašecí, člen výboru, pokladník*
František Dvořák	rolník, *Ruda, člen výboru*
Václav Frolík	obchodník, *Nové Strašecí, přehlížitel účtů*
Jan Miláček	obchodník, *Nové Strašecí, člen výboru, jednatel*
Josef Náprstek	rolník, *Rynholec, přehlížitel účtů*
Josef Oplt	obchodník, *Rynholec, člen výboru*
Rudolf Pokorný	učitel, *Čelechovice, člen výboru*
František Slabyhoud	obchodník, *Pecínov, člen výboru*
František Svatoš	farář, *Nové Strašecí, člen výboru, předseda*
Václav Zelenka	rolník, *Čelechovice*
Václav Žítek	advokátní úředník, *Nové Strašecí, člen výboru, místopředseda*

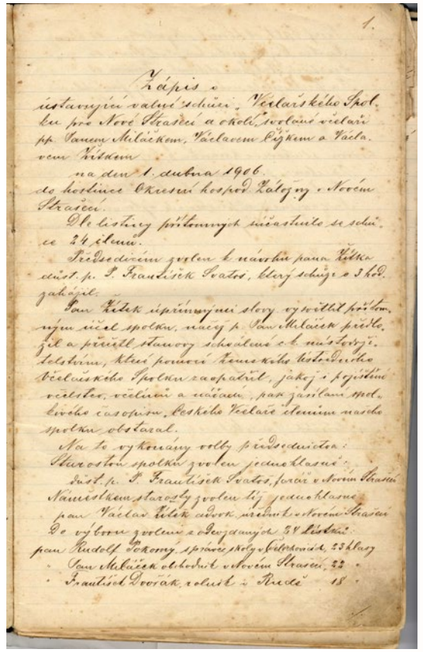

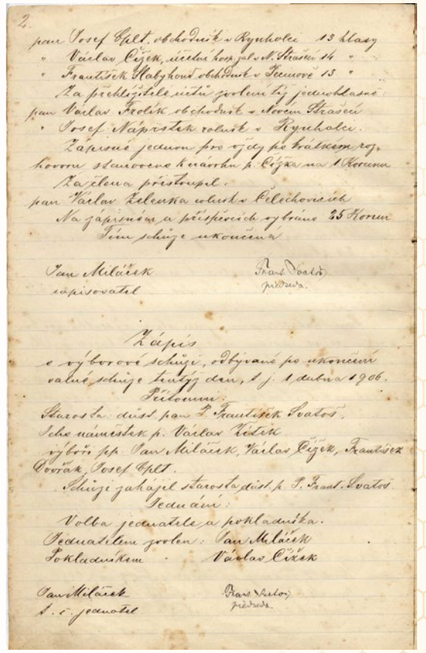

PŘEHLED FUNKCIONÁŘŮ 1906–2016

PŘEDSEDOVÉ

František Svatoš	1906–1909	*Nové Strašecí*
Rudolf Pokorný	1909–1926	*Čelechovice*
Josef Oplt	1926–1927	*Rynholec*
Václav Žítek	1927–1929	*Nové Strašecí*
Josef Oplt	1929–1931	*Rynholec*
Václav Pergler	1931–1935	*Nové Strašecí*
Rudolf Kindl	1935–1938	*Stochov*
Václav Pergler	1938–1941	*Nové Strašecí*
Vojtěch Aubrecht	1941–1948	*Pecínov*
Josef Hora	1948–1950	*Nové Strašecí*
Václav Ibl	1950–1953	*Řevničov*
Josef Košál	1953–1954	*Pecínov*
Antonín Slavík	1954–1957	*Nové Strašecí*
Jan Brabec	1957–1959	*Nové Strašecí*
Rudolf Hacmac	1959–1960	*Nové Strašecí*
Antonín Rosívač	1960–1963	*Nové Strašecí*
Jan Brabec	1963–1964	*Nové Strašecí*
Jaroslav Kraus	1964–1967	*Nové Strašecí*
Václav Mužkovský	1967–1990	*Pecínov*
Jiří Vyskočil	1990–1995	*Nové Strašecí*
František Lev	1995–1996	*Nové Strašecí*
Věroslav Hájek	1996–2012	*Řevničov*
Jiří Petráček	2012–2015	*Řevničov*
Ing. Jiří Hubka	2015–dosud	*Nové Strašecí*

MÍSTOPŘEDSEDOVÉ

Václav Žítek	1906–1909	*Nové Strašecí*
Jan Miláček	1909–1912	*Nové Strašecí*
Václav Žítek	1912–1919	*Nové Strašecí*
Václav Oplt	1919–1922	*Rynholec*
Antonín Trohoř	1922–1924	*Nové Strašecí*
Josef Oplt	1924–1926	*Rynholec*
Antonín Frolík	1926–1927	*Kačice*
Josef Oplt	1927–1929	*Rynholec*
Julius Fišer	1929–1931	*Nové Strašecí*
Václav Hruněk	1931–1933	*Kačice*
Rudolf Kindl	1933–1934	*Stochov*
Josef Oplt	1934–1938	*Rynholec*
Vojtěch Aubrecht	1938–1941	*Pecínov*
Václav Pergler	1941–1943	*Nové Strašecí*
František Štys	1953–1957	
Antonín Rosívač	1957–1960	*Nové Strašecí*
Josef Fencl	1960–1964	*Řevničov*
Václav Mužkovský	1964–1967	*Pecínov*
Božena Erbanová	1967–1974?	*Revničov*
Karel Fejfar	1974–1975	*Kroučová*
Josef Pošta	1975–1979	*Třtice*
František Lev	1979–1990	*Nové Strašecí*
Josef Hejda	1990–2008	*Lužná*
Pavel Sajfert	2008–2014	*Nové Strašecí (zároveň zdravotník)*
Ing. Jaroslav Polák	2014–2015	*Nové Strašecí (zároveň zdravotník)*
Jiří Petráček	2015–dosud	*Řevničov*

JEDNATELÉ

Jan Miláček	1906–1909	*Nové Strašecí*
Václav Žítek	1909–1912	*Nové Strašecí*
Vladimír Fejfar	1912–1917	*Nové Strašecí*
Václav Žítek	1917–1926	*Nové Strašecí*
Richard Kuchynka	1926–1927	*Nové Strašecí*
Josef Navrátil	1927–1936	*Vašírov*
Jan Weiss	1936–1938	*Honice*
Josef Hora	1938–1947	*Nové Strašecí*
Rudolf Hacmac	1947–1959	*Nové Strašecí*
Jan Brabec	1959–1961	*Nové Strašecí*
Adolf Bradáč	1961–1964	*Nové Strašecí*
Jan Brabec	1964–1973	*Nové Strašecí*
Václav Kašpar	1973–1986	*Nové Strašecí*
Ing. Vladislav Baťka	1986–1987	*Nové Strašecí*
Adolf Bradáč	1987–1988	*Nové Strašecí*
František Lev	1989–1993	*Nové Strašecí*
Vladimír Veselý	1993–1999	*Nové Strašecí*
Ing. Luděk Tauer	1999–2008	*Řevničov*
Václav Kladivo	2008–dosud	*Nové Strašecí*

POKLADNÍCI

Václav Čížek	1906–1909	*Nové Strašecí*
Jan Miláček	1909–1912	*Nové Strašecí*
Václav Frolík	1912–1913	*Nové Strašecí*
Josef Šrám	1913–1914	*Pecínov*
František Beznoska	1917–1936	*Vašírov*
František Šrám	1936–1943	*Pecínov*

František Dvořák	1943–1946	*Ruda*
Oldřich Zázvorka	1946–1948	*Rynholec*
Jaroslav Slezák	1948–1950	*Rynholec*
Josef Patrák	1950–1952	*Řevničov*
Jaroslav Svoboda	1952–1984	*Rynholec*
Anna Kubáčová	1984–1995	*Nové Strašecí*
Venuše Bechyňová	1995–dosud	*Nové Strašecí*

HOSPODÁŘI

Václav Krof	1943–1946	*Nové Strašecí*
Karel Vybulka	1946–1950	*Nové Strašecí*
Václav Krof	1950–1976	*Nové Strašecí*
Josef Mikšovský	1976–1993	*Nové Strašecí*
František Lev	1993–1997	*Nové Strašecí*
Václav Libercajt	1997–2014	*Nové Strašecí*
Pavel Andrášek	2014–dosud	*Nové Strašecí*

Výbor ČSV ZO Nové Strašecí v lednu 2016.
Zleva: Jiří Studnička, Pavel Andrášek, Venuše Bechyňová, Jiří Hubka, Jaroslav Polák, Jiří Petráček, Václav Kladivo

VÝVOJ ČLENSKÉ ZÁKLADNY A POČTU VČELSTEV

Uvádíme nejvyšší počet členů a včelstev, který pro daný rok poskytuje písemný pramen. Údaje se většinou vztahují ke konci roku, ohledně včelstev se tedy týkají zazimovaného počtu, ale prameny tyto informace neposkytují vždy. Všechna čísla jsou tak spíše orientační a mohou kolísat. Dnes se v oficiální evidenci uvádí počet včelstev vyzimovaných a zazimovaných, tedy k prvnímu květnu a k prvnímu září.

rok	počet členů	počet včelstev
1906	33	208 pojištěno
1907	44	395 pojištěno
1908	43	414 pojištěno
1909	35	-
1910	34	-
1911	-	-
1912	-	-
1913	45	-
1914	46	-
1915	28	-
1916	44	-
1917	48	-
1918	58	-
1919	63	-
1920	88	-
1921	85	-
1922	52	-
1923	32	-
1924	31	-
1925	35	-
1926	30	-
1927	-	-
1928	39	-
1929	62	-
1930	79	-
1931	83	-
1932	87	-
1933	78	595
1934	89	583
1935	87	567 pojištěno
1936	82	491
1937	87	576
1938	48	307
1939	54	392
1940	74	455
1941	72	430
1942	85	427
1943	85	546
1944	99	626
1945	93	641
1946	86	469
1947	88	541
1948	83	396
1949	88	465
1950	-	-
1951	85	548
1952	106	636
1953	106	407
1954	81	488
1955	-	-
1956	-	-
1957	60	552
1958	75	538
1959	85	773
1960	113	777
1961	114	803
1962	123	733
1963	116	750
1964	118	645
1965	122	604
1966	132	862
1967	141	873
1968	161	1079
1969	152	867

Pozoruhodnou barokní dřevořezbu s úlem zapůjčil na výstavu včelařů v roce 1974 V. Kemr z Rynholce. Údajně se jednalo o svatého Pavla ze 17. století, pocházejícího ze Smečna (MNS)

Ukázky úlů na výstavě strašeckých včelařů v roce 1974 (MNS)

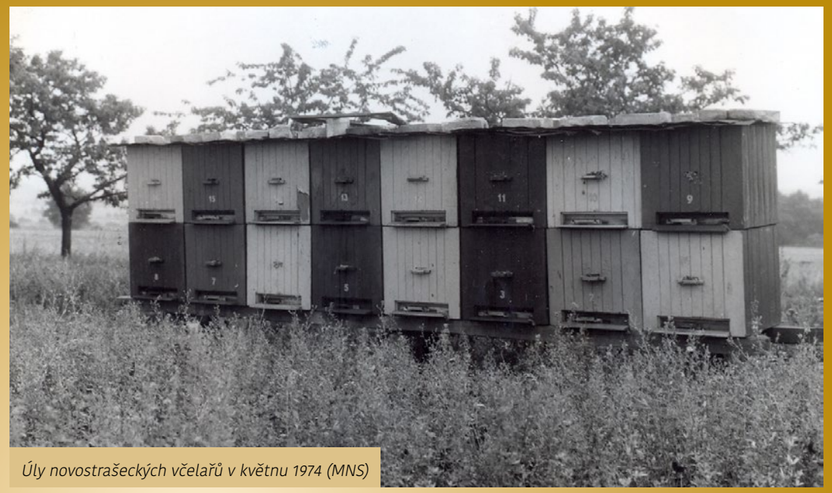

Úly novostrašeckých včelařů v květnu 1974 (MNS)

Ukázky medového pečiva vyrobeného včelařským kroužkem v Rynholci pod vedením A. Krobové pro výstavu strašeckých včelařů (květen 1974, MNS)

Úvodní panel na výstavě ČSV ZO Nové Strašecí v květnu 1974, pořádané v prostorách Městské osvětové besedy, čp. 104 (MNS)

rok	počet členů	počet včelstev
1970	139	-
1971	138	863
1972	133	876
1973	139	844
1974	141	906
1975	145	874
1976	147	933
1977	148	894
1978	149	869
1979	147	854
1980	142	781
1981	133	850
1982	151	907
1983	134	940
1984	136	1083
1985	138	801
1986	138	914
1987	121	908
1988	109	887
1989	100	903
1990	88	889
1991	92	806
1992	85	784
1993	97	870
1994	80	670
1995	70	569
1996	58	465
1997	57	446
1998	55	445
1999	53	422
2000	56	431
2001	57	448
2002	56	422
2003	48	290
2004	55	363
2005	51	353
2006	53	351
2007	41	290
2008	36	210
2009	47	285
2010	48	387
2011	52	457
2012	57	478
2013	56	512
2014	52	543
2015	58	612

SEZNAM ČLENŮ V LEDNU 2016

jméno	místo bydliště, funkce
Pavel Andrášek	Nové Strašecí, *člen výboru, hospodář*
Jiří Arlt	Rakovník
Venuše Bechyňová	Nové Strašecí, *členka výboru, účetní*
Jaroslav Dvořák	Kladno, *důvěrník Rynholec*
Marina Fedík	Ruda
Věroslav Hájek	Řevničov
Milan Hančák	Nové Strašecí
Luboš Hejda	Třtice, *člen revizní a kontrolní komise*
Tomáš Hejda	Třtice
Čestmír Hercl	Rakovník
Jana Holásková	Praha
Lubomír Honza	Praha
Josef Hošek	Kroučová, *důvěrník Kroučová*
Ondřej Hotský	Nové Strašecí
Jiří Hubka	Ruda, člen výboru, *předseda, důvěrník Ruda*
Marie Charvátová	Kozojedy
Vít Ibl	Třtice, důvěrník Třtice
Ladislav Janský	Pochvalov
Alice Kapková	Kladno
Pavel Karvánek	Nové Strašecí
Pavel Kejla	Řevničov
Václav Kladivo	Nové Strašecí, *člen výboru, jednatel*
Libor Koutecký	Ruda
Tomáš Kučaba	Praha, důvěrník Smilovice
Miroslav Kut	Rynholec
Josef Lev	Třtice
Oldřich Mai	Řevničov
Vít Maier	Pochvalov
Milan Mansfeld	Nové Strašecí, *předseda kontrolní a revizní komise*
Lucie Mansfeldová	Nové Strašecí
Emil Mareček	Praha
Věra Matějovičová	Nové Strašecí
Iveta Mrnková	Nové Strašecí
Karel Mudra	Nové Strašecí
Lenka Náprstková	Pochvalov, *důvěrnice Pochvalov*
Miloslava Novotná	Pochvalov
Roman Pertl	Nové Strašecí
Jiří Petráček	Řevničov, *člen výboru, místopředseda*

Jaroslav Polák	Nové Strašecí, *člen výboru, zdravotník, důvěrník*
Nové Strašecí	
Jan Procházka	Třtice
Jaroslava Prokopová	Nové Strašecí
Josef Prošek	Nové Strašecí
Adam Ryšavý	Ruda
Ivan Říčar	Praha
Jan Sailer	Ruda
Miroslav Sailer	Louny
Pavel Sajfert	Nové Strašecí, *důvěrník Nové Strašecí*
Jiří Studnička	Řevničov, *člen výboru, důvěrník Řevničov*
Koloman Šabík	Nové Strašecí, *člen kontrolní a revizní komise*
Martin Šíma	Rynholec
František Škrna	Nové Strašecí
Karel Šnobl	Nové Strašecí
Václav Uldrich st.	Pochvalov
Václav Uldrich ml.	Pochvalov
Martin Urban	Nové Strašecí
Jana Urbanová	Ruda
Jiří Vajc	Kroučová
Jitka Valentinová	Řevničov
Marie Videmannová	Nové Strašecí
Petr Vitásek	Smilovice
Jiří Vyskočil	Nové Strašecí
Zbyněk Vyskočil	Nové Strašecí
Hynek Wachtl	Nové Strašecí
Michal Závora	Ruda

Počet členů celkem v lednu 2016: **64**
Počet zazimovaných včelstev k 1. 9. 2015: **612**

Za kapitolu umístit soubor fotografií č. 31, 30, 29

Pracovna ve včelíně – zázemí včelaře (foto V. Kladivo)

Včelín – pohled na zadní části úlů (foto V. Kladivo)

Včelín – pohled na přední část úlů s letáky a otevřenými česny (foto V. Kladivo)

PRAMENY A LITERATURA

Prameny

ČSV ZO Lány, kniha protokolů ze schůzí Včelařského spolku pro Lány a okolí 1937–1957
ČSV ZO Lány, kniha protokolů ze schůzí Včelařského spolku v Kačici 1928–1949
ČSV ZO Mšec, retrospektivní kronika spolku 1933–1953
ČSV ZO Nové Strašecí, současná agenda organizace
SOkA Kladno, Včelařský spolek pro okres slánský 1880–1915
SOkA Rakovník, Archiv města Nového Strašecí
SOkA Rakovník, Archiv města Rakovníka
SOkA Rakovník, Český svaz včelařů, základní organizace Nové Strašecí
SOkA Rakovník, Expozitura ONV Nové Strašecí
SOkA Rakovník, ONV Nové Strašecí
SOkA Rakovník, Politická expozitura OkÚ Slaný v Novém Strašecí
SOkA Rakovník, Spolek hospodářsko-včelařský Hořesedly 1890–1937

Soupis fondu ČSV ZO Nové Strašecí ve Státním okresním archivu Rakovník
(předáno do SOkA Rakovník dne 10. 3. 2014)

Zápisy ze schůzí spolku 1906–1938, 1938–1963, 1963–1974, 1974–1981, 1981–1987
Podací deníky 1959–1961, 1961–1968, 1968–1975, 1975–1986
Kniha příjmů a vydání 1968–1982
Aktový materiál 1940–1990 (rukopisy zápisů ze schůzí, pozvánky na schůze, prezence, korespondence, seznamy členů a členské přihlášky, revizní zprávy, včelařské kroužky, osvěta, léčení proti varroáze a další doklady k činnosti spolku)

publikace a časopisy

Kosař Václav, Praktické včelaření, Praha 1931.
Metodika k činnosti kontrolních a revizních komisí v orgánech Českého svazu včelařů [1981?].
Švarc Václav, Historický kalendářík včelařský, Praha 1896 (jen titulní list).
Včelár 1977
Včelařský kalendář 1945, 1949
Včelařství 1979–1983, 1985
Věstník Českého svazu včelařů 1972–1986
Výroční zpráva Zemského ústředí včelařských spolků pro Čechy za rok 1935, 1937, 1938

Rukopisy

LÁVIČKA Josef, referát k 80. výročí založení včelařského spolku ve Mšeci, v majetku autora.
Vzpomínky Luďka Tauera, Jiřího Vyskočila a Pavla Sajferta, v majetku ČSV ZO Nové Strašecí.

Zvukové záznamy

Digitální zvukový záznam pořízený 12. 12. 2015 na besedě členů ČSV ZO Nové Strašecí Jiřího Hubky, Jiřího Vyskočila, Luďka Tauera, Pavla Sajferta, Pavla Andráška a Václava Kladiva, v majetku ČSV ZO Nové Strašecí.

Literatura

Almanach vydaný k výročí 110 let založení včelařského spolku 1901–2011, ČSV ZO Kladno 2011.
Adresář politického okresu slánského, Slaný 1904.
Elznicová Jana, Držitel zlata, včelař Vít Ibl: Jako dítě jsem se včel dost bál [rozhovor s Vítem Iblem], Rakovnický deník 5. 10. 2010, č. 230, s. 2.
Elznicová Jana, Včelí farma ze Třtice získala za med zlato, Rakovnický deník 5. 10. 2010, č. 230, s. 1.
Hartlová Markéta, Kdybych místo medu vytáčel řízky, mám včelstev víc [rozhovor s Jiřím Petráčkem], Raport 20, 14. 12. 2010, č. 50, s. 9.
Hoblíková Šárka, Předali do archivu téměř století dokumenty, Rakovnický deník 11. 4. 2014, č. 86, s. 3.
Machová Jarmila, Rok 2012 je rokem 140. výročí založení včelařské organizace, Včelařství 65 (146), 2012, příloha č. 9, s. 3–4.
Renner Jan, Popis politického a školního okresu rakovnického, Rakovník 1904.

www.vcelarstvi.cz
www.vcelky.cz
www.vcelar.org

SEZNAM ZKRATEK

ČSSV – Československý svaz včelařů
ČSV – Český svaz včelařů
MNS – Muzeum Nové Strašecí, pobočka Muzea TGM Rakovník
OkÚ – Okresní úřad
ONV – Okresní národní výbor
SOkA – Státní okresní archiv
ZO – Základní organizace

Děkujeme všem, kteří podporují naši organizaci,
především městu Nové Strašecí,
obcím Kozojedy, Kroučová, Pochvalov, Ruda,
Rynholec, Řevničov, Smilovice, Třtice
a obchodním společnostem České lupkové závody, a. s.,
Nové Strašecí a Chmel, spol. s r. o., Pochvalov.

110 let včelařského spolku v Novém Strašecí
1906–2016

Sestavil: PhDr. Jan Černý
Do sborníku přispěli: Jan Černý, Jiří Hubka, Václav Kladivo, Jiří Petráček, Pavel Sajfert, Luděk Tauer, Jiří Vyskočil
Vydal: Český svaz včelařů, z. s., základní organizace Nové Strašecí
ve spolupráci se Státním okresním archivem Rakovník
Sazba, tisk: PrePress Lokša Rakovník
Náklad 200 výtisků
Vydání první
Nové Strašecí 2016

ISBN 978-80-86772-97-4